

A 171

7430.

A UNSPREDIECEA PROGRAMAMA

A

GIMNASIULUI MARE PUBLICU ROMANESCU

DE RELIGIUNEA ORT. ORIENTALA

si a

SCÓLELORU MEDII si INFERIORE LEGATE CU ACESTA

pe an. scol. 1870/1

redigéta

de

Dr. G. Mesiotă, directoru si profesoru gimnasialu.

Cuprinsulu:

- I. Invetiamentulu limbei materne in scólele elementare si factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu de prof. I. Popea.
- II. Sciri scolastice de directorulu.

BRASIOVU.

In tipografi'a lui Römer & Kamner.

1871.

BCU Cluj / Biblioteca Centrală Universitară Cluj

I.

Invetiamentulul limbii materne in scólele elementare si factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.

Dintre tóte obiectele, din care se compune invetiamentulu elementaru in scólele poporale, unulu din cele mai insemnate, ba putemu dice eelu mai insemnatu e invetiamentulu limbii materne. Mai anteu, pentruca nici unu obiectu nu are o sfera asia intinsa si unu terenu asia liberu de activitate, alu doilea, fiindca nici unu obiectu scolasticu nu are unu scopu asia sublimu si generalu cá invetiamentulu limbii materne. Am disu mai anteu, ca obiectulu limbii materne este insemnatu inaintea tuturoru celorlalte discipline pentru sfer'a lui cea intinsa si libertatea cea mare, ce o are profesorulu de limba materna pe terenulu acestui obiectu. „Pecandu la propunerea celorlalte obiecte profesorulu respectivu este tiermuru pe langa o sfera determinata, a carei margini nu-i este permisu a le trece, déca voiesce sa nu compromita obiectulu seu dinpreuna cu rezultatele, care le are in vedere, profesorulu de limb'a materna din contra nunumai póte fi, ci trebuie sa fie liberu deplinu in propunerea sa. Digresiunile sale, produse prin asociatiunea de idei nu voru avea de felu urmari rele pentru invetiamentu, ci din contra, scolarii voru avea unu cascigu realu, ori de cate ori le va presenta profesorulu loru intuitiuni noue séu va desvolta cu densii idei noue. Digresiunile facute de unu profesoru espartu voru aduce scoiariulu unu folosu cu multu mai mare, decatu o progresare strictu calculata, tiermurita intre nisce margini mesurate cu temere si scrupulositate.“

Alu doilea momentu, care ridica importantia acestui obiectu de invetiamentu preste tóte celelalte obiecte, este scopulu sublimu, universalu, ce-lu are in vedere invetiamentulu limbii materne: acelu scopu de-a petrunde terenele tuturoru celorlalte discipline, a es-

ploata materialele acestora si a le preface in viati'a propria a scolariloru si in esperiinti'a (intuitiunea) loru interna, cu unu cuventu scopulu acestui ramu de invetiamentu este, de a fi sufletulu invetiamentului intregu, si progresulu scolariloru intrensulu are sa fie barometrulu, care sa demustre gradulu loru de desvoltare si maturitate. Invetiamentulu limbei materne are sa fia mediulu de comunicatiune intre celelalte obiecte, sa fie chitulu, care sa le tina pe tóte strinsu unite, pentru cá in unire sa esopere rezultatele frumóse de progresu ale tinerimei studióse in toti ramii de sciintia si sa puna in inimile fragede fundamentulu unei culturi generale. Déca insa acestu scopu sublimu universalu alu invetiamentului limbei materne nu s'a ajunsu decatu numai in parte, caus'a principala a fostu, ca obiectulu acesta, in sine asia insemnatu, in timpurile trecute a fostu mai de totu trecutu cu vederea pe de o parte, éra pe de alta parte acei, carii s'au ocupatu seriosu de densulu, tiermurindu-si cercetarile loru intre nisce margini pré inguste, au trecutu cu vederea unu factoru, care, bine cautatu si aplicatu, e in stare in modu eminentu sa dea viétia si putere acestui invetiamentu, sa-lu aduca la adeverata sa valóre, facéndu posibila realisarea scopuriloru sele inalte: progresulu doritu in desvoltarea puteriloru sufletesci a scolariloru.

Acelu factoru insemnatu in invetiamentulu limbei materne e invetiamentulu elementaru in exercitiile intuitive (sén de vorbire) si esércitiile de cugetare si de stilu, care pana in timpulu de fatia au fostu desconsideratu cu totul, desi dupa cum se va vedea mai la vale ele merita a se privi ca carón'a si perfectiunca invetiamentului limbei materne. Cá sa ne convingemu mai usioru despre acestu adeveru, vomu analiza invetiamentulu limbei materne, cercetandu diferitii factori, din cari se compune elu, precum si valórea loru cu privire la scopulu, spre care tientesce, cá sa vedemu, ca nici unulu de sine fara legatura cu celu insemnatu de noi, nu póte inlesni ajungerea grade-loru de desvoltare, care se pretindu cu totu dreptulu dela scolarii, carii au frecuentatu invetiamentulu limbei materne in decursulu mai multoru ani.

1.

Invetiamentulul limbei materne in clasele elementare poporale a constatu si mai consta inca si astadi cu putina exceptiune din: cetire, scriere (caligrafica si ortografica) si gramatica.

Sa luamu obiectulu celu danteiu: cetirea, si sa vedem, incatu promovéza acést'a ajungerea scopului insemnatu mai susu, ajungerea unui gradu corespundiatoriu de desvoltare.

E adeveratu cá cetirea in clasele numite nu se referesce numai la o desteritate mecanica, ci prin o cetire logica si estetica, prin o cetire cu judecata si cu gustu, adeca: cu adeverata intonare a propositiuniloru si cuvintelorु singuratice, prin observarea stricta a interpunctiunei, prin evitarea unei pronuntiatiuni necorecte locale, prin esplicarea diferiteloru cuvinte si forme de vorbire (frase) dupa intielesulu lorु adeveratu realu, se largesce sfera cunoscintelorु scolarilorु, se inavutiesce spiritulu lorु cu unele si altele adeveruri, dara acele cunoscintie, nefiindu ele unu productualu esperiintiei lorु interne, n'au nici o putere de consistintia intocmai cá o flóre exotica plantata pe unu pamentu si intr'o clima cu totulu streina. Adeverulu acesta se intaresce si prin esperiinti'a ce o facemu, cá scolarii, candu cetescu, fórte adeseori sunt siliti, sa jertfésca esenti'a (cuprinsulu) pentru forma, pentru unu ce mechanicu, esterioru, séu pentrucá sa intoneze unu cuventu bine, cu accentulu adeveratu. Mai punem apoi, cá cartile nóstre scolastice, menite pentru invetiamentulul elementaru alu limbei materne in scólele poporale, se tiparescu mai fiecare cu alta ortografia, dupa cum diferescu in urmarea sistemelorु si auctorii, dela cari originéza, adausu inca si inconvenientulu acela, cá in unele locuri pana in timpulu de astadi cartile scolastice, care se intrebuintiéza in clasele elementare, sunt tiparite, o particea buna, cu cirile, si ne vomu convinge pe deplinu despre adeverulu celoru afirmate de noi in modu negativu cu privire la valórea acestui factoru. De aci nu urméza, ca noi am voi sa denegamu acestui factoru ori ce valóre in invetiamentulul limbei materne, deórece atuncea ne-am contradice noue insi-ne, care, dupa

cum se va vedea mai in josu, tienemu cetirea de unulu dintre cei doi factori mai insemnati in invetiamentul scóloru poporale. Am voitu sa aretamu numai partile slabe ale acestui obiectu si sorgintea acelora. O carte de lectura buna cu o ortografia simpla, cuprindiéndu materii amesurate gradului de pricepere alu scolariloru, va promova in mesura cu multu mai mare ajungerea unui gradu corespun-dietoriu de desvoltare decatu chiar gramatica. Déra acestu scopu 'lu póte ajunge cetirea numai in legatura cu eser-citiile de cugetare, de vorbire si de stilu, a caroru insemnate pentru invetiamentu in genere si in specia pentru lectura se va desfasiurá mai la vale.

Scrierea, alu doilea factoru, privita din 2 puncte de vedere esteticu si corect, se imparte in scriere cali-grafica si ortografica. Caligrafi'a nu póte veni de feliu in consideratiune pentru scopulu nostru, éra catu pentru scrierea ortografica, putemu dice, cà acésta, considerandu dificultatile mari provenite din lips'a unui consensu gene-ralu in privinti'a scrierei, fiindu atatea sisteme de scriere cate capete si acést'a din lips'a semneloru trebuincióse pentru de a potea infatisia tóte sonurile limbei romane, — departe de a promova scopulu aretatu, care'lu are obiectulu limbei materne, déra din contra e mai multu o pedeca intru ajungerea acelu scopu.

Pentru confirmarea diseloru nóstre n'avemu decatu sa consultamu parerile invetiatoriloru nostri competenti din scólele poporale din tóte partile Transilvaniei si Un-gariei, care tóte se unescu in constatarea acelu adeveru neresturnabilu, cà sustinerea principiului de a scrie limb'a romana fara semne este lucrulu celu mai nepracticabilu in invetiamentul scóloru poporale, cà a venitu timpulu cá sa recunóscemu relele ce resulta din sustinerea unui atare principiu falsu, frate cu unu altu principiu asemenea necorect, cu principiulu strictu etimologicu. Din tóte acestea resulta, cà obiectulu scrierei atinge cestiunea nó-stra numai periferice si si acolo numai in detrimentulu sco-pului invetiamentului limbei materne.

Gramatic'a, alu treilea factoru este unulu dintre ob-iectele cele mai insemnate ale invetiamentului limbei ma-terne. Ea este sciinti'a aceea, care invatia pe scolaru sa

pricépa limba sa bine: sa o vorbésca si sa o scrie corect, conformu spiritului si tiesaturei (structurii) limbei nóstre. In privinti'a predarei acestui obiectu s'au ivitu in diferite timpuri parerile cele mai contradicétóre. Unii erau si sunt si astadi de parere sa se propuna gramatica in modu sinteticu adeca: sa se incépa invetiamentulu gramaticii cu partile cuventului si mai nainte cu partile loru constitutive: literile si silabele, éra altii, pornindu cum se pare dintr'unu punctu de vedere mai practic preferescu metod'a analitica, ei incepu cu raporturile fundamentali ale limbei adeca cu: propositiunea simpla pura cá espresiunea unei cugetari, raportulu numeriloru si persóneloru subiectului; raportulu timpului predicatului; topic'a (rendulu, in care urméza diferitele membre ale propositiunii), intonarea cuvinteloru intr'o propositiune; raportulu atributivului, obiectului si diferiteloru circumstantie. Ori catu de diferite insa sunt parerile in privinti'a metodei, ce este a se observa in predarea obiectului acestuia, ele se unescu totusi tóte intr'unu punctu: cá in acestu ramu de invetiamentu invetiatoriulu respectivu sa progreseze treptatu. Si acésta zace in natura lucrului; limb'a avendu o varietate mare de forme, e neaperatu de lipsa cá unu scolariu sa incépa a invetiá mai intaiu cele mai usióre, cele mai simple, cele mai putinu complicate, déca e sa ajunga scolariulu la unu scopu in invetiamentu. P. e. de incepemu invetiamentulu gramaticii cu propositiunea, vomu fi necesitati sa i facemu scolariului mai anteu idea chiara despre propositiunea simpla pura, dupa aceea sa procedemu mai departe la propositiunea simpla amplificata si in fine la propositiunea compusa si la periodu. Era de incepemu cursulu invetiamentului gramaticii cu partile cuventului, vomu fi siliti sa procedemu si aicea treptatu, adeca dela unu ce mai usioru, mai simplu, la unu ce mai greu, mai complicatu, prin urmare nu vomu putea incepe cu articolulu, fiinducà idea despre articolu póte sa 'si faca scolariulu numai atunci dupa ce s'a chiarificatu din destulu despre substantivu; nu cu pronumele, fiinducà acestea tinu numai loculu unui substantivu, nu in fine cu particulele: adverbu, conjunctiune, prepositiune, interjectiune, deórece acestea sunt particulele de

cuventu, sub care unu scolariu nu póte sa 'si inchipuésca nimicu, si ele 'si capata intielesulu loru numai in legatura cu unu substantivu séu unu adjectivu séu unu verbu. Ori cine in sa va trebui sa recunósca, cà acésta procedere impedece fórté producerea libera a ideiloru. Sa incepemu cu metod'a cea dantaiu. si ne vomu convinge, cà pentru scopulu ce-lu are in vedere limb'a materna, orice metoda de propunere a gramaticiei este indiferinta neputendu promova decatu fórté defectuosu desvoltarea puteriloru spirituale a scolariloru. Sa remanemu pe lenga metodele aretate mai susu. Sa lasamu cà metoda aceea, care are de obiectu alu propunerii sale desvoltarea si relatiunea partiloru cuventului, care constitue limb'a nóstra nu póte veni pentru scopulu nostru in nici o consideratiune, deórece dupa acésta metoda scolarii nu potu sa 'si castige decatu numai notiuni fórté obscure, o acuisitiune de idei fórté neecivalenta diligintiei si zelului loru pentru de a coprinde si patrunde materiile predate; dara nici cealalta metoda, care are de obiectu propositiunea cu tóte speciile ei nu inlesnesce decatu fórté nesuficientu scopulu adeveratu alu invetiamentului limbei materne, care este cum am disu mai susu ajungerea unui gradu posibilu de desvoltare alu puteriloru spirituale. Care dintre invetiatorii respectivi de limba romana nu s'au convinsu deplinu, cà prin propositiunea simpla pura nu se potu esprima decatu pré pucine idei, care ar potea fi unu productu alu cugetarei proprie active a scolariloru, asemenea nici prin propositiunea simpla amplificata? Care dintre invetiatorii limbei materne n'a avutu ocaziunea, sa faca esperinti'a neplacuta: cu ce greutate le succede scolariloru a afla esemple potrivite prin cari sa se póta ilustra regulele gramaticale? De cateori nu este silitu scolarulu sa jertfésca esenti'a pentru forma, sa insire cuvinte unele lenga altele fara o legatura logica, numai cá sa póta iesi din trensele o propositiune simpla, amplificata, compusa? De cateori cauta scolarulu cá cu luminarea dupa unu atributu, obiectu, circumstantia etc., perdiendu cu totulu din vedere intielesulu, esenti'a cugetarei infatisiate printr'o propositiune amplificata? De cateori nu patiesce elu asemenea voindu sa formeze o propositiune

secundara: subiectiva, obiectiva, atributiva séu circumstantiala? Catu de greu este chiar pentru unu profesoru es-pertu sa afe propositiuni dupa o forma data, care sa fie in sa cu simburé si totusi potrivite cu gradulu de desvol-tare alu scolariloru, o scie fiecarele, care s'a ocupatu mai multu timpu si seriosu cu acestu obiectu, prin urmare nici cu o metoda, nici cu alta nu se póte ajunge scopulu spre carele tientesce invetiamentulu limbei materne: de a incita pe unu scolaru sa produca elu insusi idei, de a'lu face sa petrun-da legatura interna esentiala a lucruriloru din cerculu esperiint-iei sale, si de a'lu face capabilu sa-si infatisieze observatiunile, parerile si judecatile sale etc. in ordine chiara si in legatura logica verbalu séu in scrisu, ci prin ambe metode si orice metoda alta, care s'ar aplicá in acestu invetiamentu vine unu scolaru numai asia departe, cá sa fie in stare, sa insire diferite cuvinte si forme de terminatiuni fara nici unu intielesu, subordinanduse valórea reala unei forme date. Prin urmare gresiescu toti aceia, cari credu, cá scopulu invetiamentulu limbei materne este de a face pe scolari cunoscuti cu formele si structur'a limbei prin in-vetiarea gramaticéi, crediendu, cá numai cunoscintia unui sistemu de regule gramaticale, 'lu pnu pe unu scolaru in positiune, de a poté vorbi si scrie corectu. Densii despartiescu form'a de cuprinsu si credu, cá este de a-junsu, sa scie unu scolaru regulile si sistemulu reguleloru limbei, precumu si espunerea acelora. Acésta metoda fu aplicata ce e dreptu totudeauna la invetiarea limbelorú streine si inca cu frumosu succesu; gresial'a gramaticiloru nostrii in sa a statu in aplicarea acestei metode si asupra limbei materne in scólele elementare, perdiendu din ve-dere, ca limb'a materna nu este scolariloru unu ce necu-noscutu, ci acestiia o cunoscú deja din cas'a parintésca. Erórea acestoru directiuni e, ca densele desconsidera cu totulu scopulu practicú, séu se multiamescu a ajunge unu atare scopu in modu fórté neperfectu. Prin teoriile si re-sonarea despre limba se perde fórté multu timpu, ér re-sultatele, care se ajungu, suntu pré neinsemnate, deórece scolarii, nepricependu cele impartesite de catra invetiatoriu,

'si perdu din caus'a aceasta interesulu pentru obiectulu, ce li se propune, 'si perdu totdeodată placerea pentru scóla. Aceia, cari privescu gramatic'a cá unu mijlocu esentialu, de a invetiá limb'a corectú, si cari speréza dela introducerea ei in scólele elementare o vorbire corectá, trecu cu vederea, ca limb'a se invétia principalminte prin imitatiune si exercitii practice de cugetare si de stilu, si ca suntu multi, chiar poeti si oratori celebrii, care au invetiátu limb'a lorú pana la perfectiune, care au petrunsu spiritulu ei, care si-au insusitu proprietatile si nuantiele limbei lorú intr'unu modu admirabilu, numai prin exercitiile numite si prin imitatiune adeca: prin conversatiune cu barbati esperti, prin cetirea cartiloru bune, fara nici o gramaticá. Reflecsiunile acestea s'aru para contradicétore sentintieloru uneia dintre cele dinteiu autoritati, a gramaticulu si oratorulu Quintilianu, care cu privire la valórea gramaticéi se esprime intr'unu locu in urmatoriulu chipu: nisi gramaticá futuro oratori fundamenta fideliter ejecerit, quidquid superstruxerit, corruet (deca gramatic'a nu va pune fundamentu fiitoriulu oratoru, se va ruiná orice va zidi). Asia este, déra nu trebue sa perdemu din vedere, ca limb'a latina pe timpulu lui Quintilianu, nu era limb'a poporulu romanu, ci limb'a literatiloru, a carei forme etimologice si sintactice diferiau esentialminte de formele si topic'a limbei, pe care o vorbea poporulu rom., o limba, care prin urmare era cu totu dreptulu privita de romani mai multu cá streina si nu cá limb'a lorú materna, de unde urmá, ca ea fu tractata asemenea unei limbi streine, care, dupa cum aretáremu mai susu, se póte invetiá numai prin ajutorulu gramaticéi. Prin urmare parerile lui Quintilianu, departe de a fi contradicétore pareriloru nóstre, ele din contra suntu o confirmatiune eclatanta a acestora, ca adeca: gramatic'a este necesaria la invetiarea limbiloru streine, pentru de a cunósce formele etimologice si sintactice ale acelorú limbi, déra pentru aceea nu se póte privi nici decum cá unu mediu esentialu pentru de a invetiá corectú limba materna. Acestu scopu se ajunge, cum am disu mai susu, principalminte prin imitatiune si exercitii. Prin imitatiune si exercitii ni se desvólta unu simtiu despre ce este corectú si necorectú in

limba, si acestu simtiu, acestu tactu voru conduce indiecitu mai iute si mai siguru la o cunoscintia esacta a limbei materne. „In o limba streina ne lipsesce acelu simtiu si loculu lui 'lu suplinesce gramatic'a cu regulele ei. Prin aceea, ca audimu si vorbimu totdeuna noi insine din copilaria nostra limba materna, si prin aceea, ca esprimemu seu audimu exprimendu-se intr'ensa totu aceleasi raporturi de cugetari si notiuni totdeuna in unulu si acelasi chipu, ni se desvolta unu simtiu, prin carele putemu distinge, fara de a ne cugeta in totu momentulu la cutare seu cutare regula gramaticala, de vorbimu seu de se vorbesce corectu fara de erori.“

Prin aceasta nu voimu sa denegamu orice valóre a gramaticiei, nu voimu nici decum sa o departamu cu totulu din scólele elementare cá unu ce superfluu, seu mai multu cá o pedeca intru ajungerea scopului invetiamentului limbei materne. Voimu sa dicemu, ca ea nu se póte privi cá factoru principalu in acestu invetiamentu. Are si gramatic'a valórea sa necontestabila cu privire la infatisierea in scrisu a ideiloru, cu privire la scrierea ortografica si la scrierea corecta. Pentru de a putea scrie corectu d. e. e neaparatu de lipsa, sa cunoascemu sonorile diterite, sa avemu cunoscintie de flesiunea si derivarea cuvintelor, precumu si despre propositiuni: simple pure, amplificate, compuse, perioade; cunoscintiele despre propositiuni promovéza fórte multu scrierea si cetirea corecta. De unde vedemu, ca gramatic'a nunumai nu este stricaciósa, ci din contra necesaria pentru prosperarea invetiamentului elementaru in limb'a materna, déra pentru aceea n'are ea nici decum o rola principala, n'are sa-i dea acestui invetiamentu form'a si cuprinsulu seu, ci are sa servésca numai cá unu mijlocu pentru scriere si cetire. De aceea in multe staturi europene, care servescu de modelu in privintia gradelor loru de cultura, se opresce prin regulative ministeriale a se pretinde dela scolari o cunoscintia teoretica a gramaticiei, precum si a se predá obiectulu acesta separatu. — Resultatulu cercetariloru nóstre cu privire la valórea gramaticiei este, ca toti accia gresiescu, cari suntu de parere, ca gramatic'a este mediulu principalu de a inlesni scolariloru o cunoscintia esacta a

limbei in privinti'a formala, ér in privinti'a materiala, ajungerea unui gradu corespundietoriu de desvoltare a puterilor loru spirituale. Déca e sa fia impreunatu cu succesu invetiamentulu limbei materne, trebuie sa fia simplu, naturalu, sa ia privire la desvoltarea naturala a scolariloru, caci numai astfelu va influintiá elu asupra puterei loru de cugetare si judecata si va promová cultur'a loru generala. Invetiamentulu gramaticei prin aceea, ca se departéza dela natura, perde din vedere scopulu practiculu alu acestui invetiamentu, impedece desvoltarea spirituala a scolariloru, productiunea libera a ideiloru si infacisieria acelorá, marginindu activitatea loru spirituala pe langa nisce fracturi de limba fara intielesu, fara idei, pe langa nisce esemple séu propositiuni, care se facu dupa o forma data, pentrucá prin trensele sa se illustreze regula gramatICALA, fara de a se luá privire la cuprinsulu acelorú esemple séu propositiuni.

Prin urmare: nu prin teorii si resonamente asupra limbei, prin cercetari si espositiuni obiective gramatisátore, care suntu unu obiectu inaccesibilu spiritului fragedu alu unui scolaru din clasele elementare si ó sarcina nesuportabila pentru densulu, — se póte ajunge ó cunoscintia esacta a limbei si unu gradu corespundietoriu de desvoltare alu puterilor loru spirituale ale unui scolaru din clasele elementare, ci prin lectur'a cartiloru folositóre, potrivite etatei si gradulu loru de pricepere, si cu deosebire prin exercitii practice intuitive de cugetare si de stilu, a caroru necesitate si importantia pentru progresulu invetiamentulu limbei materne ó vomn desfasiurá-o in modu inductivu, pe bas'a esperiintei in punctulu urmatoriu.

2.

Pentru de a putea efectuí oper'a acést'a, n'avemu decatu sa cercetamu, in ce gradu de desvoltare se afla unu copilu, cu alte cuvinte, in ce mesura e in stare unu copilu, sa pricepa limb'a sa, si sa ó vorbésea la intrarea lui in scóla. Pentruca suntemu de parere, ca obiectulu

din cestiune: exercitiile prementionate, trebuie sa-si probeze necesitatea lor, numai documentandu-se cá o esigintia a starei spirituale a copiilor.

Unu copilu la intrarea lui in scóla scie nunumai sa numésca o multime de lucruri, activitati si insusiri, care zacu in cerculu esperiintiei se, ci e in stare chiar sa exprime judecatile, simtirile si dorintiele se in propositiuni, se intielege intr'unu modu naivu copilarescu; in vorbirea sa intrebuintiéza articululu, pronumele, numerii si caderile substantivului, modurile si timpurile verbeloru binisioru, fara sa fi invetiatu gramatic'a; aceea, ce cugeta elu, exprima in propositiuni simpe, ba uneori chiar si compuse cá si cei vêrstnici: parinti, frati si alti cunoscuti, cu care vine elu in contactu, pe care 'i imitéza elu in vorbire. Prin urmare unu copilu 'si pricepe si vorbesce limb'a sa binisioru inainte de venirea lui la scóla, o pricepe inasa si o vorbesce in unu modu fôrte neperfectu, mai anteu: pentruca cerculu persónelorn, cu care vine unu copilu in atingere, este fôrte tiermuru pentru de a cunósce o parte mai insemnata a variatiuniloru limbéi se; pe de alta parte inasa copilulu aude partea cea mai mare numai cuvinte, fara de a avea representatiunile, care se exprima prin trensele, fara de a cunósce obiectele, care se exprima prin cuvintele audite; si in fine pentruca persónele, dela cari aude unu copilu limb'a sa, ele singure nu cunosc perfectu limb'a, intrebuintiandu usioru cuvinte si forme false si exprimendu-se asteliu adeseori falsu si necorectu.

Prin urmare invetiamentulu primitivu trebuie impreunatu cu gradulu de desvoltare deja existentu alu copiiloru, avendu sa le faca o idea mai chiara despre diferitele lucruri, activitati si insusiri, care le-au esperiatu ei in si afara de cas'a parintésca, a le rectificá cuvintele si formele false, a le amplificá cerculu representatiuniloru si inchipuiriloru lor cu alte representatiuni si inchipuiri noue si a li le intipari tóte intr'unu modu mai determinatu si mai chiaru. Acestu procesu inasa nu se póte efectua mai bine si mai siguru, decatu prin exercitii intuitive*),

*) Intuitiune este o inchipuire, ce se forméza in spiritulu omului dela unu obiectu observatu prin simtiulu vederéi. Dintre tóte inchipuirile (representatiunile) nóstre intuitiunile suntu cele mai vii si cele mai chiare; pentruca ele punu spiritulu omului in raportu imediatu cu obiectulu insusi.

care trebuie să aibă loc, întrucât ce a intrat în copilul în școală, înainte încă de a putea citi și scrie. Prin aceste exerciții se împărtășește intuițiile, care și le-au format copii înainte de venirea lor la școală, făcându-se acelea obiect de conversație între învățător și școlar. Prin conversațiile acestea se aduce lumina în reprezentările copiilor pe deoparte, era pe de altă parte se învârtă mintea lor cu o multitudine de reprezentări noi.

Că o ilustrație a aserțiunilor noastre cu privire la valoarea exercițiilor din căsuțe producem aici unele probe de exemplu, prin care vom să arătăm cum în ce mod ar trebui să începă învățământul primitiv în limba maternă conform principiilor expuse cu privire la acest obiect.

Învățătorul, adresându-se către unul dintre copii mai isteți, pe care-l cunoaște mai bine, îl întreabă cum în următorul chip: Cum te cheamă ba?

Copilul: Cornelia.

Învet.: Si altminteră? Nu mai ai vre-un nume?

Copil.: Codrescu.

Învet.: Nu mi-ai putea spune amândouă numele de odată?

Copil.: Cornelia Codrescu.

Învet.: Cum se cheamă tatăl tău? Ce face? Cum se cheamă mama ta? O iubești tu? Nu cumva ai tu și un frate? Si el se cheamă Cornelia? Asia, Victor se cheamă el; acesta încă este un nume frumos. Ai tu și o soră? Două surori ai tu? Cum se cheamă cea mai mică? Si cea mai mare? (Învet. se adresează către alt copil): Știi tu cum se cheamă copilul acesta? Si cum te cheamă tu? Si tatăl tău se cheamă astfel? etc.

Învet. (adresându-se către alt copil): Știi tu unde ne aflăm noi? Ți place locul acesta? Știi voi ce facem în școală? Ți place și vouă să învățați? Ei bine! De ce ți place, luată a minte? uitative cu bagare de seamă la lucrurile, care se află în școală. Care dintre voi e în stare să-mi spună vre-un lucru? Ce este acesta?

Școlariul.: O carte.

Învet.: Care dintre voi ar ști să-mi spună încă vre-un lucru?

Scolarii: Creta, burete, cerusa etc.

Invet.: Fórte bine! Fiecare sa cugete la lucrulu, care l'a numitu. Ce lucru mi-ai spusu tu?

Scol.: Creta.

Invet.: Si tu?

Scol.: Burete.

Invet.: Lucrurile acestea tóte le punu pe mésa inaintea ochiloru vostrii. Ce vedeti voi pe mésa inaintea vóstra?

Scol.: Unu burete, o creta, o cerusa.

Invet.: Ei bine! lucrurile acestea zacu tóte inaintea ochiloru vostrii. Buretele acesta 'lu iau in mana, déra bagati de seama bine ce dicu: buretele acesta este unu lucru. Cine póte sa-mi spuna ce am disu. Nu mi-ai putea spune si tu? Cercati si-mi spuneti cu totii! — fórte bine. Déra acuma ce am eu in mana?

Scol.: O creta.

Invet.: Ce potu dice si despre creta? si cret'a este unu lucru? spuneti-mi cu totii!

Scolarii: Cret'a este unu lucru.

Invet.: Si ce este cerus'a acést'a?

Scol.: Unu lucru.

Invet.: Fórte bine! Asi vrea insa sa sciu, de sciti voi ce suntu tóte acestea? Ce este cartea? ce este buretele? ce este cret'a? ce este cerus'a?

Fórte bine! tóte acestea suntu lucruri. Scire-ati voi sa-mi mai spuneti lucruri, care suntu in scóla si p'afara, séu acasa pe la voi? — Asia este, pretutindinea suntu lucruri. Care dintre voi ar fi in stare sa-mi spune mai multe lucruri, care suntu p'afara?

Scol.: Cas'a, pomulu, biseric'a.

Invet.: Fórte bine! déra scire-ati voi sa-mi spuneti, ce este cas'a, ce este pomulu, ce este biseric'a?

Scol.: Cas'a este unu lucru, pomulu este unu lucru, biseric'a este unu lucru.

Invet.: Sunt deplinu multiamitu cu responsurile vóstre. Mi-ar placea insa candu mi-ati spune voi nisece lucruri, care suntu pe acasa pe la voi.

Scol.: Carulu, plugulu, mésa, scaunulu, ogлинд'a etc.

Invet.: Ce este carulu? — fórte bine! unu lucru este carulu, plugulu, més'a etc. De amu fi sa cautamu si sa

numimu tóte lucrurile, n'amú mai terminá (ispravi, gatá). Trebuie sa sciti, ca suntu fórte multe lucruri in scóla, acasa (in casa, curte, gradina), precumu si in campu, li-vedi, padure, munte etc.; fiindca tóte, cate le vedemu suntu lucruri. Mai incolea vomu vorbi noi de fórte multe lucruri. Ve place voue sa vorbimu aci la olalta? — Fórte bine! 'mi place si mie, mane vomu mai vorbi si despre alte lucruri, care asemenca cređu, ca ve voru placé.

Acest'a póte fi materialulu de convorbire intre invetiatoriu si scolari in timpul de trei séu patru lectiuni si nu pucina bucuria va simtí invetiatoriulu in sufletulu seu, vedindu, in ce gradu i-a succesu sa castige in modulu acest'a prin atari convorbiri inimile scolariloru sei.

In lectiunile urmatóre ar putea trece invetiatoriulu la aplicatiunea predicativa a cuvintelorü cualitative cárn in chipulu urmatoriu:

Invet.: Voi sciti pré bine, asia cređu, cum se chiama cele mai multe lucruri din scóla. Care dintre voi ar sci sa-mi spue mai multe lucruri din scóla? — Pré bine! — Astadi mi-ar placea sa ve invetiü ceva, ce n'am pututu sa ve spunu eri, de aceea fíti cu bagare de seama. Lucrurile, despre care am vorbitu eri, le am aicea pe mésa. Uitati-ve bine la acesta, care 'lu am in mana. Cum se chiama? — Ce este cret'a? — Care dintre voi insa scie sa-mi spuna cum este cret'a?

Scol.: Cret'a este alba.

Invet.: Déra cum este cerneal'a acést'a?

Scol.: Acésta cernéla este négra.

Invet.: Aicea am unu lucru, care in privintia colórei (fetiei) lui este totu cá cret'a. Cum este charthia?

Invet.: Vedeti copii cerneal'a acést'a, cum s'a versatu pe podini? ea nu are picióre, cá sa putemu dice despre ea, ca a fugitu dela unu locu la altulu, si totusi a ajunsu pana colo, la banc'a aceea. Cum s'a pututu intemplá acést'a? — Despre cerneala nu putemu dice „a fugitu,“ „s'a dusu,“ „a umblatu,“ fiindca ea n'are picióre, ci trebuie sa dicemu „a cursu.“ Cu cerneal'a prin urmare trebuie sa umblamu cu grije, pentruca déca se vérsa, curge in tóte partile. De aceea dicemu: cerneal'a este curgátóre séu fluida. Diceti si voi cu totii ce am disu eu! —

Celelalte lucruri din scóla in sa nu suntu curgátóre séu fluide; ci ele suntu tari, solide. Cum este asia déra tabel'a?

Scol.: Tabel'a este tare (solida).

Invet.: Déra cartea?

Scol.: Cartea este solida.

Invet.: Scire-ai tu baete sa-mi spui mai multe lucruri, care suntu tari (solide)?

Invet.: Fórte bine! déra tu, scire-ai sa-mi spui mai multe lucruri, care suntu curgátóre (fluide)? — Fórte bine.

Invet.: Acum sa trecemu pucinu mai departe, déra fiti totu cu aceeasi lnare aminte! Aicea pe mésa se afla o linea, si o cerusa. (Invet. misca cerus'a, care se pravalesce pe mésa.) Care dintre voi scie sa-mi spuna, pentru ce se misca cerus'a, si pentru ce nu se misca linea?

Scol.: Pentruca cerus'a este rotunda, éra linea este coltiurósa.

Invet.: Ce este acest'a Iulie? — Da, unu burete; déra acést'a? — fórte bine, o tabela. Déra scire-ai tu sa-mi spuni, care dintreaceste doue lucruri este usioru, si care greu?

Scol.: Buretele este usioru. Tabela este grea.

Invet.: Fórte bine! bagati de seama! déca voiú stringe buretele intre degete, asia este ca se apasa si de o parte si de alta? Fiindca buretele 'lu putemu apásá asia usioru, dicemu: buretele este móle. Repetiti si voi acést'a. — Stringeti acuma cret'a, tabel'a, cerus'a; potu-se si ele apasá? Nici unele dintrensele nu se apasa, sa le stringu catu de tare, pana candu me voru durea degetele. Aceste lucruri nu suntu moi; ele suntu din contra tari. Cum e cret'a, tabel'a, cerus'a?

Scol.: Cret'a este tare. Tabel'a este tare. Cerus'a este tare.

Invet.: Vedeti baeti! Condeiu lu acesta in caderea lui s'a infiptu in podini; nu cumva scie vre-unulu din voi pentru ce? — Fórte bine! pentruca este ascutitu. Prin urmare putemu dice: Condeiu lu este ascutitu. Repetiti si voi! — Si acésta cerusa?

Scol.: Acésta cerusa este ascutita.

Invet.: Putére-asi dice asia ceva si despre linea? séu

despre bastonulu meu? — Nu, bastonulu nu este ascutitu, ci este tempitu; totasia si linia. Care dintre voi póte sa-mi spuna, ce am disu eu?

Scol.: Bastonulu este tempitu.

Ne pare reu, ca, pentru scurtimea spatiului, nu ne este cu patintia sa continuamu firulu exercitiiloru din cestiune; dera nici nu se póte acést'a intr'o disertatiune. Spre acestu sfersitu ar fi de lipsa o carte intréga. Credemu inasa ca pucinele materii ale convorbiriloru produse pana aci, suntu suficiinte pentru ajungerea scopului nostru, de a presentá stim. lectori o mica proba de esemple, care sa servésca de ilustratiune fidela a principiiloru espuse cu privire la valórea „exercitiiloru intuitive“ pentru progresulu invetiamentului limbei materne. Atari exercitii intuitive se potu face si trebue sa se faca in tóte scólele nóstre elementare, déca au sa corespunda acestea scopului loru de cultura, si in specia suntu a se recomandá ele in clasele nóstre elementare I. si II., unde voru avea aceste exercitii, sub conducerea intielépta a unui invetiatoriu esertu rezultate frumóse.

Cá o continuatiune si perfectiune a exercitiiloru intuitive, suntu de a se privi „exercitiile de cugetare si de stilu,“ care am dori si aru putea sa fia introduse cá obiectu separatu in clasele elementare norm. III. si IV., precum si in clasele elementare reale si gimnasiale.

Dupace a ajunsu unu copilu prin exercitiile intuitive, prin convorbirile invetiatoriuului respectiva cu scolarii sei, asia departe, cá sa cunósca acestia diferite obiecte, diferite actiuni, diferite insusiri ale obiectelor, chiaru, determinatu, scopulu exercitiiloru urmatóre e: de a invetiá pe copilu mai departe sa mediteze asupra aceloru lucruri, activitati si insusiri, sa cugete asupra a totu ce póte elu dice despre acelea. Cu alte cuvinte scopulu exercitiiloru urmatóre e: de a conduce pe scolari la aflarea ideiloru despre lucrurile esperiintiei loru. Ideile séu cugetarile suntu lucrulu principalu la orice espositia séu pertractare verbala séu scripturala. Fara idei nici o lucrare spirituala. De aci vine, ca multi

scolari se plangu, avendu sa lucreze unele séu altele teme, ca nu sciu, ce sa scrie, cu alte cuvinte, ca n'au idei. Acelu scopu, de a aflá idei, 'lu potu ajunge scolarii prin „esercitii de cugetare,“ cari, incatu ideile au sa fia espresse in modu visibilu, se numescu si „esercitii stilistice.“

Doze suntu scopurile, spre care tientescu „esercitiile de cugetare si de stilu“: mai anteu unu scopu realu (materialu), si alu doilea unu scopu formalu. Scopulu realu si-lu ajungu esercitiile din cestiune oferindu scolariloru mijlócele pentru acuirarea si inmultirea ideiloru loru. Orice pertractare séu espositia verbala séu scripturala trebue sa cuprinda in sine idei; acestea suntu materialulu, din care 'si construescu scolarii edificiulu oricarei lucrari, alu carei cuprinsu trebuc sa-lu afle ei insisi prin meditatiune propria. Alu doilea scopu, celu formalu, care 'lu au esercitiile din cestiune, e: de a esercitá si a cultivá puterea cugetarei si a judecatii unui scolariu, aretandu-i-se diferitele puncte de vedere, din care se potu observá si judecá lucrurile, oferindu-i-se o varietate de forme de modelu, cá sa póta observá, meditá si petrunde cu judecat'a sa orice altu obiectu alu esperiint'iei seale din asemeina punte de vedere, dupa formele de modelu cunoscutu, intiparite in spiritulu seu. P. E.:

Esemplu de modelu. Cugetari despre creta.

1. Cret'a este alba. 2. Nu are nici o forma hotaríta, póte sa fia coltiurósa si rotunda. 3. De ordinariu in sa taie in bucati in patru muchi. 4. Cret'a se tiene de petre si se gasesce in starea ei primitiva cá pétra in muntii de creta. 5. In unele tieri se afla munti, care constau numai din stanci de creta. 6. Se afla creta fina, mai pucinu fina si dura. 7. Candu scriemu cu cret'a, observamu, ca ea este mai multu séu mai pucinu móle. 8. In creta se afla adeseori petriccele si graunti de nisipu. 9. Cu cret'a putemu serie pe lemnu, lespede, pe panza, pele etc. 10. In scóla scriemu cu cret'a pe o tabela négra. 11. Croitoriuulu inca intrebuintiéza cret'a adeseori, pentru de a-si insemná croial'a unei haine (vestmentu) pe postavu etc.

Dupa ce au cetitu scolarii esemplulu de modelu, invetiatoriulu se adreséza catra ei cu intrebarile urmatóre:

Invet.: Cate cugetari suntu in esemplulu de modelu, care l'am cetitu?

Scol.: Unsprediece cugetari.

Invet.: Ce se dice in punt. I. despre creta?

Scol.: Se dice, ca cret'a este alba.

Invet.: Despre ce se vorbesce, candu se dice despre creta, ca este alba?

Scol.: Despre facia séu colórea cretei.

Invet.: Déra in punt. 2-lea despre ce se vorbesce?

Scol.: In punt. 2-lea se dice, ca cret'a n'are nici o forma hotarîta, póte fi coltiurósa séu rotunda.

Invet.: Si in punt. alu 3-lea?

Scol.: In punt. 3-lea se dice despre creta, ca se taie de ordinariu in bucati lungi in patru muchi.

Invet.: Nu s'aru putea cuprinde puntele aceste doue, dicerile aceste doue despre creta sub o numire? Ce arata ele amendoue?

Scol.: Ele amendoue arata form'a cretei.

Invet.: Fórté bine! in p. 2 si 3 se vorbesce despre form'a cretei. Déra in p. 4 si 5 despre ce se vorbesce?

Scol.: In p. 4 si 5 se vorbesce despre locul aflarei cretei, séu de unde si din ce se nasce cret'a.

Invet.: Cum am putea numi locul nascerei cretei printr'unu cuventu? — Loculu nascerei cretei l'am putea numi cu unu cuventu: originea cretei. Cum se numesce printr'o numire locul nascerei cretei?

Scol.: Originea cretei.

Si asia mai incolo despre tóte celelalte punte.

Invetiatoriulu, dupace s'au terminatu intrebarile si respunsurile asupra tuturoru punteloru, resuméza cu scolarii sei tóte dicerile despre creta in chipulu urmatoriu:

Care ar fi dintre voi in stare sa-mi spuna totu, ce s'a disu despre creta, sa se uite fiecare bine in esemplulu de modelu cetitu.

Unulu dintre scolari: In p. 1 s'a vorbitu despre colórea cretei. In p. 2 si 3 despre form'a cretei. In p. 4 si 5 despre locul aflarei, séu de unde se nasce si din ce se nasce cret'a, séu despre originea cretei. In p. 6, 7

si 8 despre insusirile cretei, si in p. 9, 10 si 11 despre intrebuintiarea s'eu folosulu cretei.

Tema de lucratu in sc'ola s'eu acasa.

Scrieti mai multe cugetari despre cutitu, respondiendu la urmatórele intrebari:

1. Ce este cutitul? — 2. Cate feliiuri de cutite sunt? — 3. Cari sunt partile de capetenia (principale) ale unui cutitu? — 4. Din ce materia sunt facute taisiele cutiteloru mai mari? — 5. Din ce materia taisiele cutiteloru mai mici si bricegeloru? — 6. Cum sunt impreunate cu maneriula taisiele cutiteloru de mésa? — 7. Cum sunt impreunate cu maneriulu taisiele bricegeloru si cutiteloru de rasu (briceloru)? — 8. Din ce materia se potu face maneriele? — 9. Ce se póte observá de ordinariu pe taisie? — 10. Ce sciti despre numerulu taisieloru bricegeloru? — 11. Ce mai au adeseori bricegele, afara de taisie? — 12. Ce parti se potu distiuge la unu taisiu? — 13. Ce puteti dice despre brice? — 14. Ce se intempla cu cutitele déca le intrebuintiamu desu? — 15. Cu ce se ascutu cutitele tempite? — 16. Pentru ce ne folosescu, bricele si bricegele? — 17. Pentru ce nu trebue sa damu cutitulu in man'a copiiloru?

Atari observatiuni si meditatiuni nu se marginescu numai pe langa cerculu lucrurilor, care le cuprindemu cu simtirile nóstre, ci ele se estindu mai departe pe terenulu notiuniloru abstracte, avendu de scopu, de a face pe scolari cunoscuti cu genurile si speciile, cu sfer'a, divisiunea, cuprinsulu si definitiunea notiuniloru; pe terenulu posibilitatii, verisimilitatii, necesitatii si moralitatii, avendu de scopu de a-i face cunoscuti cu cauzele si efectele lucrurilor, cu cauzele si efectele adeverate, fictive si imposibile, cu scopulu si mijloculu lucrurilor: scopuri bune si rele, scopu finalu, mijlóce bune, rele; mijlóce ducétóre la scopu etc., ele se estindu mai departe asupra raporturilor sociale ale afaceriloru de viétia de tóte dilele: testimonii (atestate), plenipotintie, cautuni, cesiuni, reverse, cuitantii, bilete de recunóscere a unei datorii, conturi;

epistole: amicale, de afacere, de conveniinta s'eu curtoasia. Tóte acestea, ba chiaru si diferitele feluri de descrieri: didactice, descrieri de afacere, descrieri figurate etc., se potu face obiectu de observatiune si meditatiune. Cu unu cuventu: prin exercitiile de cugetare si de stilu se ofere unui scolariu o copia abundanta de idei, i se exercitéza, cultivéza si otielesce puterea cugetarei si a judecatii, cá sa fia in stare sa pricepa orice obiectu alu esperiintiei sele, de a petrunde cu mintea sa orice sfera de viétia, a o judecá liberu de prejudetie si a fi in stare, sa se exprime asupra aceleia verbalu s'eu in scrisu, chiaru, lamuritu, si in siru logicu.

De aci se vede importantia obiectului acestuia „exercitiilor intuitive de cugetare si de stilu“ pentru progresulu invetiamentului limbei materne, si cu dreptu cuventu, credemu, l'am numitu corón'a si perfectiunea acestui ramu de invetiamentu. In legatura cu „exercitiile intuitive de cugetare si stilu“ 'si capeta toti ceilalti factori valórea lor; cu deosebire „lectur'a,“ alu doilea factoru alu acestui invetiamentu, 'si póte ajunge scopulu seu numai prin exercitiile din cestiune. Acestea suntu pentru intregulu invetiamentu elementaru radiele solare pline de lumina si caldura, care promovéza in florirea semintieloru semenate si resarite pe terenulu diferiteloru factori, cari compunu acestu invetiamentu; ele facu, cá cunoscintiele castigate chiaru pe terenulu istoriei si sciintieloru naturale sa aiba putere de consistintia si viétia, sa fia pentru scolari o acuisitiune nealienabila, fiindu unu productu alu esperiintiei lor interne si a consciintiei lor active.

Brasiovu 15. Iulie 1871.

Ioan Popea,

, prof. la gimnas. rom. din Brasiovu.

II.

Sciri scolastice.

A. GIMNASIULU.

1. Planulu de invetiamentu pentru obiectele obligate in cele optu clase gimnasiale.*)

In CLAS'A I. s'a propusu:

26 ore pe septemana.

Religiunea 2 ore: Catechismulu bogatu incheiatur'a I- IX.

Latin'a 7 ore: Partea formara regulata dupa gramatic'a lui G.

I. Munteanu, s'au eserciatu formele prin traduceri din cartea lui Dünne-
bier tradusa de I. Ionasiu; in semestrulu II. totu la 2 septemani unu
pensu.

Roman'a 3 ore: Propositiunea simpla pura, simpla amplificata
si contrasa eserciata prin citirea unoru capete din lecturariulu romanu
de G. I. Munteanu; citire la intielesu, memorisare de capete alese,
reproducere de fabule, istoriöre narate mai anteu de profesoru; o ora
pe septemana scriere dictando; la 14 dile unu pensu.

German'a 3 ore: Partea formara regulata dupa Sava Popoviciu
si Schinnagel eserciata prin traduceri de capete din diferiti autori;
scriere dictando in fiecare septemana de doue ori cate o jumătate de
ora; exercitii asupra regulor gramaticale la tabela in fiecare ora de
german'a; la 14 dile unu pensu si in fiecare septemana o compositiune
in scola; s'au tradusu 8 capete din Chrestomatia lui Niceforu.

Geografi'a 3 ore: Cunoscintie preliminaria din Geografi'a ma-
tematica; descrierea suprafecei pamentului; calitatea fisica a suprafecei
globului terestru in genere si a continuteloru in specie; cunoscintie
generale din Geografi'a politica ca ajutoriu la studiulu Istoriei — dupa
manualulu lui Bellinger tradusu de G. I. Munteanu si cu folosirea
globului, cartelor de paretu a atlantelui manualu.

Matematic'a 3 ore: In sem. I. 3 ore, din Aritmetica cele 4
specii ale calcularii cu numeri intregi si cu frangeri comune; in sem. II.
2 ore: din Aritmetica despre impartibilitatea numeriloru si cele 4 specii
ale calcularii cu frangeri decimale, precum si strafomarea acestora in
frangeri comune; 1 ora pe septemana din Geometria despre corpuri,
fecie, linii si puncte in genere si despre linii si unghiuri pe largu.

Istori'a naturala 2 ore: Dupa manualulu lui Lüben in sem. I. I.
Zoologia, sugatöreloru; in sem. II. Zoologia crustacöloru, insectelorü etc.

Desemnulu 2 ore: Deprindere in desemuarea liniöloru drepte
si curbe in varii combinatiuni.

Caligrafia 1 ore:

*) Ca planu de invetiamentu s'a urmatu si in anulü acesta totu planulu celu
vechiu ad. celu observatu la Gimnasiöle germane, numai cu unele mici schimbari
pretinse de cerintele timpului si de imprejurarile locale si facute cu aprobarea
mai inalta.

CLAS'A II.

26 ore pe septimana.

Religiunea 2 ore: Catechismulu bogatu s'a continuatu dela incheiatur'a IX-a pana la fine.

Latin'a 7 ore: Repetirea formeloru regulate si apoi anomaliele in declinatiune si conjugatiune dupa gramatic'a de G. I. Munteanu; partile mai insemnate din sintaksa; exercitii practice dupa cartea lui F. Schultz cu memorisarea cuvinteloru, care obvinu in capetele de cetitu; la 14 dile unu pensu acasa si unulu in scóla.

Roman'a 3 ore: Propositiunea simpla amplificata, contrasa, propositiunea compusa coordinata si subordinata eserciate prin cetirea de 10 capete din lecturariulu de G. I. Munteanu; exercitii la tabela in fiecare óra; la 14 dile unu pensu.

German'a 3 ore: Verbele neregulate si prepositiunile eserciate prin versiunea 10 c. din Chrestomati'a lui G. Niceforu; exercitii la tabela asupr'a ortografiei in fiecare óra de germana; la 14 dile unu pensu acasa si o compositiune in scóla.

Istori'a si Geografi'a 3 ore: Dupa cart. scol. de Dr. N. Popu „Elemente de Istoria si Geografia vol. I.“ Istori'a antica pana la 476 d. Cr. in legatura cu Geografi'a vechia, care se permite totdeauna si cu folosirea carteloru de parete ale lui Kiepert.

Matematic'a 3 ore: In sem. I. 2 ore din Aritmetica, cele 4 specii, ponduri, mesuri si monete; 1 óra din Geometria, triunghiurile. In sem. II. 1 óra din Aritmetica: raporturi, proportiuni, regula de trei, practica velleica; 2 ore din Geometria: tetragóne si poligóne, calcularea suprafecii figureloru plane.

Istori'a naturala 2 ore: Dupa manualulu lui Lüben in sem. I. passerile, amfibiile si pescii; in sem. II. Botanic'a.

Desemnulu 2 ore: Continuarea deprinderiloru din Cl. I. in forme mai complicate.

Caligrafia 1 óra.

CLAS'A III.

27 ore pe septimana.

Religiunea 2 ore: Din Marturisirea ortodocsa partea I.

Latin'a 6 ore: Dupa munualulu lui I. Badilescu din sintaksa despre usulu casuriloru, constructiunea Ac. c. Inf., constructiunea Participiului; usulu conjunctiuniloru mai insemnate cu esemple compuse de scolari sub conducerea profesorului; lectura din Corneliu Nepote, 3 compositiuni si 1 pensu pe luna; preparatiune la autoriu.

Roman'a 3 ore: Propositiunea compusa subiectiva, obiectiva, atributiva si circumstantiala; din stilistica: distingerea notiuniloru dupa cuprinsulu si sfer'a loru. La 14 dile 1 pensu, in tóta lun'a 1 ocupatiune scolastica; reproducere libera acoloru cetite in lecturariu, memo-

risare si recitare de bucati alese in prosa si versuri din Lecturariulu romanu.

Elin'a 4 ore: Dupa cartea lui R. Kühner partea formara pana la verbele in μ eserciate prin exemple din carte; in sem. II. totu la 14 dile 1 pensu.

German'a 2 ore: Dupa Schinnagl sintacs'a propositiunei simple amplificate si compuse. Regulele se eserciaza prin exemple din Ideologi'a lui Wurst, se citescu si se traducu capete alese din Mozart in romana si din Lecturariulu romanu in germana. La 14 dile 1 pensu; la 8 dile recitarea unui capetu cititu si tradusu in clasa.

Istori'a si Geografi'a 3 ore: Dupa manualulu lui N. Popu Istori'a evului mediu pana la descoperirea Americi in legatura cu Geografi'a tiereloru concerninte, cu folosirea carteloru istorice de Spruner.

Matematic'a 3 ore: Dupa Mocnik in sem. I. din Aritmetica 2 ore, din Geometri'a int. 1 ora; in sem. II. din Aritmetica 1 ora, din Geom. int. 2 ore.

Din Aritmetica: despre marimele opuse; cele 4 operatiuni cu expresiuni algebraice, potentie si radacini, permutatiuni si combinatiuni. — Din Geometri'a intuitiva: cerculu si varile constructiuni in elu si impejurulu lui; calcularea periferiei si suprafecei cercului.

Sciintie naturale 2 ore: Dupa manualulu lui Nanianu in sem. I. si in sem. II. dupa Schabus din Fisica: calitatile generali, stari de agregatiuni, mecanica, electricitatea si magnetismulu.

Desemnulu 2 ore: Desemnare de flori, ornamente si figuri animalice si omenesci.

CLAS'A IV.

28 ore pe septimana.

Religiunea 2 ore: Din Marturisirea ortodocsa partea II a.

Latin'a 6 ore: Din sintacsa 3 ore usulu timpuriloru si alu moduriloru; ce e mai esentialu din metrica, esercitii practice din cartea lui Schultz. 3 ore lectura din Iuliu Cesar si din Ovid. La 14 dile unu pensu acasa si o compositiune in scola. Preparatiune la autoru.

Roman'a 3 ore: Din stilistica: notiuni, cuprinsulu si sfer'a acestora, impartirea loru; cauza si efectu; scopu si mijlocu; — Atestate, cuitantii, cautiani, plenipotentie, cesiuni, reverse: epistole amicale si de afaceri. Din sintacsa topic'a si interpunctiunea. Din Lecturariu se memoriseza si reciteza capete alese. La 14 dile 1 pensu.

Elin'a 4 ore: Dupa manualulu lui R. Kühner intregirea flexiunei neregulate, verbele in μ ; momentele principale din sintacsa, intru catu acest'a diferesco de cea latina. Exemplele de esercitii luate din manualu si formate de scolari sub conducerea profesorulu. La o luna 1 pensu.

German'a 2 ore: Cart. scol. Schinnagl: din sintacsa modurilo si timpurile, propositiunea compusa si speciele ei; topica drepta si inversa. Regulele se chiarifica prin exemple din Ideologi'a lui Wurst.

Traduceri din Lecturariulu romanu in german'a si din Mager tom. II. in romana. La 8 dile o compositiune in scóla si la 14 dile unu pensu acasa.

Istori'a si Geografi'a 3 óre: Cart. scol. Pütz. Istori'a evului nou in legatura cu Geografi'a concerninta; cunoscintie generale din statistic'a Austriei.

Matematic'a 3 óre: Aritmetica: proportiuni compuse si aplicarea lor, interesele, regula societatii simpla si compusa, ecuatiuni de gradulu I. cu o necunoscuta dupa Mocnik. — Geometria: Steriometria.

Sciintie naturale 3 óre: Fisic'a dupa Nanianu. Acustica, Optica si Chemia anorg.

Desemnulu 2 óre: Continuarea deprinderiloru incepute in Clas'a III.

CLAS'A V.

29 óre pe septemana.

Religiunea 2 óre: Istori'a bisericesca partea I. dupa cartea scol. de Andreiu Baronu de Siaguna.

Latin'a 6 óre: Traducere din clasici latini in roman'a si din cartea lui Süpfle tom. I. in latin'a 5 óre: 1 óra exercitii gramatico-stilistice cu privire la partiele cele mai grele din sintacsa dupa Kühner; la 14 dile unu pensu scolasticu. Preparatiune la autori.

Roman'a 3 óre: 1 óra citire dupa intelesulu gramaticalu si realu din lecturarulu lui Pumnul, memorisare si declamarea unoru piese alese. — 2 óre stilistica: introducere in stilistica, epistolograf'a, inscripuri necesarie in viatia practica dispositiuni. La 14 dile unu pensu.

Elin'a 4 óre: 3 óre lectura cu preparatiune din Xenofon si Omeru; 1 óre exercitii gramaticale dupa Kühner si traduceri din Chrestomati'a lui Schenkl. La 4 septemani unu pensu.

German'a 2 óre: 1 óre exercitii gramaticale; 1 óra traducere din Mager tom. II. in romana si din Pumnul in german'a. La 14 dile 1 pensu: preparatiune la traducere.

Istori'a si Geografi'a 3 óre: Carte scol. Pütz prelucratu rom. de Dr. Mesiota. Istori'a anticua pana la resbelele punice in legatura cu Geografi'a vechia.

Matematic'a 4 óre: Carte scol. Mocnik.

Algebra 2 óre: sistem'a numerica: cele patru specii cu marimi algebraice; calitatea si impartibilitatea numeriloru; invetiatura plenaria despre frangeri, raporturi, proportiuni, regula de trii simpla si compusa, regul'a societatii.

Geometri'a 2 óre: Planimetria.

Istori'a naturala 3 óre: In sem. I. Mineralogi'a in legatura cu Geognosi'a; in sem. II. Botanica in legatura cu Paleontologi'a si latirea geografica a plantoloru. Pentru intuitiune se folosire modele de cristalisatiune, diferite minerale si plante in natura.

Magiar'a 2 óre: Dupa manualulu lui Töpler: partea formaria a Gramaticii pana la verbele neregulate si traduceri aplicate la reguli.

CLAS'A VI.

27 ore pe septemana.

Religiunea 2 ore: Istori'a bisericeasca partea II. dupa cartea scol. de Andreiu Baronu de Siaguna.

Latin'a 6 ore: Traducere din clasici latini in roman'a si din cartea lui Süpfle tom. II. in latin'a 5 ore; exercitii gramaticeo-stilistice luandu-se de basa sintacs'a dupa Kühner 1 ora. La 14 dile unu pensu. Preparatiune la autori.

Roman'a 3 ore: 1 ora citire din lecturariulu lui Pumnul, memorisarea si declamarea unoru piese alese. — 2 ore stilistica: descrieri instructive si frumoase; naratiunea si feliurile ei, pertractari mai usiore figurile retorice. La 14 dile unu pensu.

Elin'a 4 ore: Lectura 3 ore din autori; 1 ora regulele sintactice cu exercitii corespundietore. Acasa preparatiune. La luna 1 pensu.

German'a 2 ore: Traducere din lecturariulu lui Pumnul in german'a si din Mager tom. II. in roman'a; 1 ora exercitii asupra periodologiei.

Magiar'a 2 ore: Dupa Töpler partea formaria a Gramaticiei.

Istori'a si Geografi'a 3 ore: Dupa Pütz prelucratu de Dr. Mesiota Istori'a antica dela resbelele punice si Istori'a evului mediu pana pe timpul lui Rudolf de Habsburg.

Matematic'a 3 ore dupa Mocnik.

Algebr'a: potentie, radcini, logaritmi, ecuatiuni de gradulu I. cu una si mai multe necunoscute.

Geometri'a: Stereometri'a si o parte din Trigonometri'a.

Istori'a naturala 2 ore: Zoologi'a in strinsa legatura cu Paleontologi'a si latirea geografica a animaleloru.

CLAS'A VII.

30 ore pe septemana.

Religiunea 2 ore: Dreptulu canonicu dupa manualulu de A. Baronu de Siaguna.

Latin'a 5 ore: Traducere din autorii latini in romana si din cartea lui Süpfle in latin'a 4 ore; 1 ora exercitii gramaticeo-stilistice. La 14 dile 1 pensu. Preparatiune la autori.

Roman'a 3 ore: 1 ora citire din lecturariulu lui Pumnul tom. IV. p. 1., memorisarea si declamarea catorva piese alese. 2 ore stilistica: teori'a Retoriceii profane, figuri si tropi, actiune, teoria poesiei si impartirea ei dupa manuscriptulu profesorului. La 3 sept. o lucrare scr. libera.

Elin'a 4 ore: Lectura din autorii elini Demostene si Sofocle 3 ore. 1 ora gramatica. La 4 septemani 1 pensu. Preparatiune la autori.

German'a 2 ore: Traducere din Mager tom. III. si din poesiele lui Schiller in roman'a; din lecturariulu lui Pumnul in german'a. Exercitii gramaticale-stilistice 1 ora. La 14 dile 1 pensu.

Magiar'a 2 ore: Dupa manualulu lui Ballagi despre verbu cu traduceri din lecturariulu lui Munteanu in magiar'a si din Szvorényi in romana.

Istori'a si Geografi'a 3 ore: Dupa Pütz prelucratu de Dr. Mesiota in sem. I. Istori'a evului mediu. In sem. II. Istoria noua pana la finea secolului alu 17. dupa manuscriptulu profesorului. Geografi'a neintreruptu considerata.

Matematic'a 3 ore:

Algebr'a: Ecuatiuni cuadrate cu una si doue necunoscute; progresiuni aritmetice si geometrice; calcululu intereseloru din interese, combinatiuni si permutatiuni principiulu binomicu.

Geometri'a: Aplicatiunea Algebrei la Geometria; Trigonometri'a; Geometri'a analitica in planu.

Propedeutic'a filosofica 2 ore: Logic'a formalu dupa manualulu lui Lindner.

Fisic'a 4 ore; dupa Schabus: Cualitatile generali, elemente din Chemia; Statica si Dinamica, Acustic'a, Optica si Magnetismulu.

CLAS'A VIII.

27 ore pe septemana.

Religiunea 2 ore: Dreptulu canonicu dupa manualulu de A. Baronu de Siaguna.

Latin'a 5 ore: Traducere din autorii clasici Tacitu si Horatiu in roman'a si din cartea lui Süpfle in latin'a 4 ore. 1 ora exercitiu stilistice. Preparatiune la autori. La 14 dile unu pensu.

Roman'a 3 ore: 1 ora lectura din Pumnul tom. IV. p. II. si din lecturariulu lui Maager. 1 ora stilistica: despre pertractari. Prospectu asupra literaturii romane luandu-se de basa biografiile din lecturariulu lui Pumnul. La 3 sept. 1 pensu.

Elin'a 4 ore: 3 ore din Sofocle si Platon si sporadice si din alti autori. 1 ora deprinderi sintactice. Preparatiune. La 4 septemani 1 pensu.

German'a 2 ore: 1 ora traduceri din roman'a in german'a si vice-versa. 1 ora literatura germana cu deosebita consideratiune la period'a clasica. La 14 dile 1 pensu.

Magiar'a 2 ore: Dupa Ballagi despre verbu cu traduceri din lecturariulu lui Munteanu in magiar'a si din Szvorényi in romana.

Istori'a si Geografi'a 3 ore: incheierea Istoriei mai noue; repetirea Istoriei medie si noue cu consideratiune speciale la Istori'a statulu austriacu. Momentele principale din Statistic'a Austriei.

Matematic'a 2 ore: Exercitiu in deslegarea de probleme matematice; repetire recapitulatore a invetiamentulu matematicu s'a propusu ecuatiunile Diophantice.

Propedeutica filosofica 2 ore: Psiologi'a empirica.

Fisic'a 2 ore: Electricitate; Caldura; elemente de Astronomia si Meteorologia.

Obiecte relativu obligate.

1) Limba franceza s'a propusu de I. Stinghe in trei despartieminte cu cate 2 ore pe septemana.

Despartimentulu I. Dupa metod'a lui Ahn din partea formaria: substantivele, adjectivele, pronumele, conjugarea ausiliareloru: avoir si être si a verbeloru în er, ir, re cu exercitiu practice. La 14 dile 1 pensu.

Despartimentulu II. Dupa metod'a lui Ahn: conjugatiunile si verbele neregulate cu exercitiu practice. S'au tradusu din lecturariulu „Premières lectures“ siese piese din care doua s'au memorisatu. La 14 dile 1 pensu.

Despartimentulu III. Dupa gramatica de I. Gischig: verbele neregulate si defective, sintassa verbului, usulu participieloru, intrebuintiarea subjunctivului si negatiunile cu exercitiu practice. S'au tradusu din aventurile lui Telemacu de Fenelon cartea I. si II. La 14 dile 1 pensu.

2) Deseinnulu, care pentru Gimnasiulu inferioru este obligatu s'a impartasitu scolariloru din Gimnasiulu superioru ca studiu relativu obligatu de dn. G. Vledareanu.

3) Gimnastic'a ca obiectu liberu s'a impartasitu gimnasistiloru in trei sectiuni cu cate 2 ore pe septemana de prof. gimn. Dr. N. Popu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Ce s'au cetitu din autori in anulu scol. 18⁷⁰/₇₁.

CLAS'A VIII.

Roman'a: Din lecturariulu lui Pumnu tom. IV. p. II. 15 capete alese; din Maager 14 capete. Langa aceste piese alese ca probe de stilu din diverse epoce ale literaturii romane mana in mana cu desvoltarea istorica-literara.

Latin'a: Din C. Tacitu „Analele“ cartea I; din Horatiu Ode lib. I. 1. 2. 7. 10. 12. 22. 28. 32. 37; lib. II. 1. 3. 7. 9. 13. 14. 17. 20; lib. III. 1. 3. 13. 30; lib. IV. 2. 3. Epode I. Satire lib. I. 1. 9. Epistole lib. I. 9. 12; din Süpfle tom. II. Nr. 155. 156. 157. 158. 268. 269. 270.

Elin'a: Din Sofocle tragedia Antigone; din Plato Apologia lui Socrate, Fedon C. 1—20. si sporadice din Demostene, Xenofonu, Odysea lui Omeru si Herodotu.

German'a: Piese alese din scriitori clasici; din lecturariulu romanu 6 si din celu germanu 10 capete.

Magiar'a: Din lecturariulu lui Munteanu 3 capete si Szvorényi 4 capete.

CLAS'A VII.

Roman'a: Din lecturariulu lui Pumnu tom. IV. p. II. 12 capete; din Mager 16. cap., mai multe balade de Alessandri, precumu si actulu I. din „Egmont“ de Göthe.

Latin'a: Din Cicero „Pro Archa poeta“ din oratiune „Pro T. Annio Milone“ 20 capete din Virgiliu Aeneida cartea I., din Süpfle tom. II. 32 de paragrafi.

Elin'a: Din Demostene „de Corona“ c. 1—130., din Sofocle Electra v. 1—480.

German'a: Din germana in romana 16 si din romana in germana 10 capete.

Magiar'a ca in cl. VIII.

CLAS'A VI.

Roman'a: Din lecturariulu lui Pumnul tom. IV. p. I. 17. din Maager 21 capete.

Latin'a: Din Liviu lib. XXII. c. 1—40. din Cicero „De imperio Cn. Pompei,“ din Süpfle tom. II. §. 1—30.

Elin'a: Din Iliada lui Omeru cartea IV si V; din Herodotu cartea I. c. 1—54.

German'a: Din germana in romana 18, din romana in germana 7 capete.

Magiar'a: Din Töpler töte paradigmemele de exercitii.

CLAS'A V.

Roman'a: Din lecturariulu lui Pumnul 8 capete.

Latin'a: Din Liviu lib. I. c. 1—6, lib. II. intregu, din Metamorfozele lui Ovidu lib. I. v. 1—450, 748—779 si lib. II, v. 1—240; din Süpfle tom. I. 45 de paragrafi.

Elin'a: Din Xenofon Anabasis lib. III; din Iliada lui Omeru lib. I. v. 1—510.

German'a: Din germana in romana 12, din romana in germana 4 capete.

Magiar'a: Din Töpler esemplele de exercitii pana la § 60.

CLAS'A IV.

Roman'a: Din lecturariulu lui Pumnul tom. II. p. III. 10 capete alese.

Latin'a: Din Iuliu Caesar „de bello gallico“ lib. IV. c. 1—8. si lib. VI. intregu; din Ovidu Trist. lib. I. 1—8; din Schultz mai multe paradigmeme.

Elin'a: Paradigmemele din gramatica si din Chrestomatia lui Schenkl II. 1—47 si III. 1 si 2.

German'a: Din germana in romana 8, din romana in germana 7 capete.

CLAS'A III.

Roman'a: Din lecturariulu lui G. Munteanu 8 capete alese.

Latin'a: Corn. Nepos, Miltiade, Pausania, Alcibiade si Dion; din lect. lui Schultz 42 de capete.

Elin'a Esemple corespundiatóre din gramatica.

German'a: Din cartea de lectura a lui Niceforu din germana in romana 8 capete si din lecturariu lui G. Munteanu, din rom. in germ. 6 capete.

CLAS'A II.

Roman'a: Din cartea de lectura a lui G. Munteanu 10 capete alese.

Latin'a: Din Schultz 28 piese din p. III.

German'a: Din lecturariulu lui Niceforu 10 capete.

CLAS'A I.

Roman'a: 27 capete din lect. lui G. Munteanu.

Latin'a: Din exemplele lui Dünnebieer trad. de I. Ionasiu 95 de §§.

German'a: Din Chrestomatia lui Niceforu 8 capete.

3. Lucrari libere din Limba romana.

CLAS'A V.

1) Epistola unui scolaru de cl. V. gimn. catra parintii sei la intrarea sa in scola.

2) Dispositiunea dela tractatulu „marea mórtá“ din lecturariulu lui Pamnu.

3) Epistola catra unu amicu, care dórme prea multu, si caruia voimu sa'i esplicamu intrebarea: ce ne póte face, sa ne sculam de timpuriu?

4) Care sunt insusirile unui scolaru adeveratu.

5) Descrierea diminetii.

6) Descrierea primaverii.

7) In ce chipu sa se arate copii recunoscatori catra parintii lor.

8) Descrierea serei.

9) Este a se privi preumblarea ca pierdere de timpu?

10) Ce se afla in sinulu pamentului?

La tóte temele acestea s'a facutu mai anteu dispositiune si apoi s'a pertractatu.

CLAS'A VI.

1) Descrierea unei tempestati cu fulgere si trasnete (figuratu).

2) Comparatiune si distingere unoru objecte date.

3) Descrierea odai mele de studiatu.

4) Descrierea Brasiovului (topografice).

5) Notiunea „iarna“ sa-se desvólte prin partiune.

6) Naratiune acomodata proverbului „Ulciorulu pana atunci merge la apa pana ce se sparge“

7) Estrasu din poesia „O dimineatia pe Caraimanu.“

9) In lumea morala cá si in lumea plantelorú nemicu nu poate prospera fore lumina si caldura.

10) Paralela între entusiasmú si torentu.

11) Celu mai aprigu inemicu alu progresului om. este Egoismulu.

12) Ce însemnatate are pentru viația proverbiulu „Apele line sunt adanci.“

13) Ce însemnéza proverbiulu „Dioa buna se cunoşce de diminétia.“

14) Estrasu din Apologi'a lui Socrate dupa Plato.

15) Non omne licitum honestum.

16) Nu e lucru principalu a trai, ci a fi activu in viația.

17) Mórtea eroica a lui Em. Paulu la Canae.

4. Impartirea obiectelor de invetiamentu intre profesori dupa clase si ore.

Profesoru si ordinariu	Obiectele de invetiamentu. Clas'a (cu numeri latini), orele (cu cifre)	Sum'a oreloru pe septem.
St. Iosiffu, ordinariu in cl. VIII.	Romana in cl. VI. VII. VIII. à 3 ore. Elina in cl. IV. V. VIII. à 4 ore	21
P. Dima, ordinariu in cl. VII.	Matematica in cl. IV. VI. VII. à 3 ore. " " " V. 4 ore. " " " VIII. 2 ore. Fisica in cl. VII. 4 ore. " " " VIII. 2 ore.	21
D. Almasianu, ordinariu in cl. VI.	Latina in cl. VI. 6 ore. " " " VII. 5 ore.	11
Dr. N. Popu, ordinariu in cl. V.	Istoria univ. in cl. III. — VIII. à 3 ore.	18
Ip. Hasievici, ordinariu in cl. IV.	Sc. naturali in cl. I. II. III. IV. à 2 ore. " " " IV. V. à 3 ore. Elina in cl. III. 4 ore.	18
I. Popea, ordinariu in cl. III.	Romana in cl. II — V. à 3 ore. Germana in cl. I. II. à 3 ore. " " " III. 2 ore.	20
I. Ionasiu, ordinariu in cl. II.	Latina in cl. II. 7 ore. " " " III. V. à 6 ore. Magiara in cl. V. 1 ora. Caligrafia in cl. II. 1 ora.	21
I. C. Tacitu, ordinariu in cl. I.	Latina in cl. I. 7 ore. " " " IV. 6 ore. Romana in cl. I. 3 ore. Geografia in cl. I. 3 ore Istoria univ. in cl. II. 3 ore.	22
Dr. V. Glodariu.	Elina in cl. VI, VII. à 4 ore. Germana in cl. IV. — VIII. à 2 ore.	18
Ios. Fericeanu, Catechetu.	Religiunea in cl. I. — VIII. à 2 ore. Magiara in cl. VI. — VIII. à 1 ora.	19
N. Mihaltianu, profes. suplentu.	Matematica in cl. I. II. III. à 3 ore. Caligrafia in cl. I. 1 ora.	10
G. Vladarcanu.	Desemnulu in cl. I. — IV. à 2 ore. " in Gimn. super. 2 ore.	10
Dr. I. Mesiota, Directoru.	Latina in cl. VIII. 5 ore. Prop. fil. in cl. VII. VIII. à 2 ore.	9

B. SCÓLA COMERCIALA.

Planulu de invetiamentu.

In CLAS'A I. comerciala.

29 óre pe septemana.

Religiunea 2 óre; Din Istori'a bisericesca pt. I. dupa manualulu de Andreiu Baronu de Siagun'a. Catechetu B. Baiulescu.

Roman'a 4 óre; 2 óre Stilistic'a: inscritele cele mai necesarii in viati'a practica; 2 óre lectur'a din Pumnul tom. II. pt. 1 si tom. IV. pt. 1. Din poesiile citite unele s'au memorisatu si declamatu. La 14 dile unu pensu séu o compositiune. Prof. prov. I. Stinghe.

German'a 2 óre; Din Gramatica: periodologi'a; din Stilistica: epistole, contracte, plenipotentie, atestate, cuitantie; din lectura: Mozart tom. II. s'a tradusu in roman'a 10 §§. din lect. lui Munteanu tom. III., in german'a 9 §§. La 14 dile unu pensu séu o compositiune. Prof. supl. St. Iosiffu.

Magiar'a 2 óre; Dupa manualulu lui Töpler, metod'a lui Ahn s'a percursu partea formaria cu traduceri numeróse din magiar'a in roman'a si viceversa si cu memorisarea cuvintelor obvenitóre. La 14 dile 1 pensu. Prof. supl. D. Almasianu.

Frances'a 2 óre; Dupa manualulu de Ciocaneli: formele gramaticale regulate, verbele neregulate. S'au tradusu 8 piese din lecturariulu „Premières lectures“; exercitii dupa Ahn. La 14 dile unu pensu. Prof. prov. I. Stinghe.

Aritmetic'a si Algebr'a 5 óre; Cele patru specii in tóta estinderea loru, regula de trii simpla si compusa, interesele, regula societatii simpla si compusa, potentiele, radecinele si ecuatiunile de gradulu I. Prof. supl. P. Dima.

Geografi'a comerciala 3 óre; Dupa manualulu de Klun; introducere in Geografi'a generala: Geografi'a matematica, fisica si politica. Prof. prov. I. Scurtu.

Istori'a universala si comerciala 3 óre; manualu Pütz procuratu de Dr. I. Mesiota tom. I.: Istori'a popóreloru orientale, a Eliniloru si Romaniloru cu speciala consideratiune a culturci si comerciului. Prof. prov. I. Scurtu.

Istori'a naturala 2 óre; Dupa Nanianu Zoologi'a si anume sem. I. originea organismeloru, protozoe, radiate, tunicate, scoici, melci, viermi; in sem. II. reptilie, paseri, sugatóre. Prof. supl. Ip. Iliasievici.

Comptabilitatea simpla 2 óre; Manualu de Kurzbauer: principiile si afacerile comerciali in genere; despre marfuri, consignatiune, speditiune, participatiune si afaceri cambiale; despre efecte, negociulu cu monete; despre Comptabilitato in genere; Comptabilitatea simpla si condicile ei principale; numeróse exercitii practice cu privintia la portarea deosebiteloru condico. Prof. N. G. Orgidanu.

Gimnastic'a 2 óre s'a condusu de prof. supl. Dr. N. Popu.

CLAS'A II. comerciala.

33 ore pe septemana.

Religiune 1 ora: Istoria bisericeasca part. II. in estrasu, manualu de A. Baronu de Siaguna. Catechetu B. Baiulescu.

Roman'a (Correspondintia merc.) 2 ore: Inscrisele comerciale in genere, impartirea lor, diferitele feluri de epistole comerciale si anume circulare, epistole de remiteri de bani, de bonificari, acreditive, epistole de speditiune, de recomandatiune, de informatiune, de raporturi, de comisiune, consignatiune si gravamine; feliurite documente si anume: adeverintie de primire si liferare, cuitantii, inscrise de renuntiare, anulare sau amortisare, atestate, intabulari si destabilari, reverse, declaratiuni vamale, proteste cambiale, contracte de cumparare si inchiriare etc. Prof. N. G. Orgidanu.

German'a 2 ore: Periodologia germana. Traduceri din germana in romana si viceversa. Prof. supl. Dr. V. Glodariu.

Magiar'a 2 ore: Dupa Töpler, partea II-a gramaticii cu exercitii corespundiatore.

Frances'a 2 ore: Vedi Despartimentulu III. la gimn.

Geografi'a comerciala 2 ore: Geografia politica a statelor europene. Prof. prov. I. Scurtu.

Istori'a comerciala 2 ore: Istoria politica a evului mediu pana la cruciate si istoria comerului la Egipteni, Indieni, Babiloneni, Asirieni, Fenicieni si Cartaginieni. Prof. prov. I. Scurtu.

Istori'a naturale 2 ore: In sem. I. dupa Felöcker „Mineralogia“ si in sem. II. dupa Nanianu „Botanica.“ Prof. supl. Ip. Iliasievici.

Fisic'a 3 ore: Dupa manualulu lui Nanianu, Statica si dinamica corpurilor solide si fluide, Electricitatea si magnetismulu. Prof. supl. Ip. Iliasievici.

Comptabilitatea 3 ore: Continuarea si incheierea comptabilitatii simple; dopia scriptura: feliuritele inregistrari in condicele acestuia, explicarea scontrurilor, estrasulu de jurnalidiare, jurnalidiarea lunaria, condica de bilantiu, incheierea si aplicarea conturilor de pierdere, folosu si de bilantiu. Prof. N. G. Orgidanu.

Aritmetic'a comerciala 3 ore: Cele patru operatiuni cu frangeri diecimale cu avantagele si prescurtarile usitate, mesura comuna cea mai mare si multiplulu comunu celu mai micu, resolvarea si reducerea numirilor; practica velcica; raporturi si proportiuni, regula de trii simpla si compusa, calcululu catenaricu, calcululu interese-loru si a speselor in conto curentu, explicarea numeriloru negrii si rosii din conto curent si incheierea acestora. Prof. N. G. Orgidanu.

Dreptulu cambialu 3 ore: Originea cambiei, indosamentulu, valoarea, nevîndiaveritatea, achitarea, protestarea, rescumpararea politii, feliurile protestului, regresarea, multiplicatale, regresulu de asigurantia, dreptulu de incusa si procesulu cambialu, prescriptiunea. Prof. N. G. Orgidanu.

Merceologia 3 ore: Dupa manualulu lui Hauke (Allgemeine

Waarenkunde) partea I. articolii de negociu luati din imperiulu planteloru. Prof. supl. Dr. I. Mesiota.

Gimnastica 2 ore s'a condusu de prof. supl. Dr. N. Popu.

C. SCÓL'A REALA

Planulu de invetiamentu.

In CLAS'A I.

32 ore pe septemana.

Religiunea 2 ore: Din Catechismulu bogatu pt. I. despre credintia. Catechetu B. Baiulescu.

Roman'a 4 ore: Dupa gramatica lui G. I. Munteanu partea formaria regulatu eserciata prin cetirea capeteloru din lecturariulu de G. I. Munteanu. Propositioni simple, amplificate si contrase. La 14 dile unu pensu. Prof. prov. I. Stinghe.

German'a 2 ore: Partea formaria regulata dupa S. Popoviciu cu traducerile corespundietore; s'a scrisu in tota septemana odata dictando spre eserciarea ortografiei. Lectur'a din cartea lui Obert tom. II. La 14 dile unu pensu. Prof. prov. I. Scurtu.

Magiar'a 2 ore: Dupa Töpler, metod'a lui Ahn: partea formaria cu numerose eserciiti practice. Prof. supl. D. Almasianu.

Frances'a 2 ore: Vedi Despartimentulu I. la gimn. Prof. prov. I. Stinghe.

Geografi'a 3 ore: Dupa manualulu de Bellinger, trad. de G. I. Munteanu: cunoscintie generale din Cosmografi'a, Oceanografi'a, Orografi'a si Hidrografi'a continuteloru. Geografi'a politica ca ajutoriu la studiulu Istoriei. Prof. prov. I. Scurtu.

Matematic'a 5 ore: a) Aritmetica 3 ore: intregirea celoru 4 specii cu numeri abstracti; impartibilitatea; multiplu celu mai micu comunu; mesur'a cea mai mare comuna; frangerile comune si decimale cu prescurtarile posibile; proportiuni cu aplicare la regula de tri; practica velcica: frangerile catenarie si aproximative. — Geometri'a 2 ore: din Planimetria: puncte, linii, unghiuri, triunghiuri, patruunghiuri si poligóne; egalitatea, similitudinea si congruenti'a triunghiurilor; construirea triunghiurilor, patruunghiurilor si poligóneloru regulate; sum'a unghiurilor dintr'unu poligону. La ficare luna o compositiune. Prof. prov. Ios. Maximu.

Istori'a naturala 2 ore; Dupa Manualulu de Nanianu: Zoologi'a. Prof. prov. Ios. Maximu.

Desemnulu linearu 6 ore; Construirea lineceloru drepto, combinatiuni de figuri geometrice; formele dupa modelurile lui „Hermes“ si „Roller.“ Prof. prov. Ios. Maximu.

Caligrafi'a 2 ore s'a propusu de D. Cioclecu.

Gimnastic'a 2 ore sub conducerea D. Dr. N. Popu.

CLAS'A II.

35 ore pe septimana.

Religiune 2 ore: Din Catechismulu bogatu partea II. Catechetu. B. Baiulescu.

Roman'a 3 ore: Dupa gramatica lui G. Munteanu, partea sintactica; citirea mai multoru capete alese din lecturariulu lui G. Munteanu. La 14 dile 1 pensu. Prof. prov. I. Stinghe.

German'a 2 ore: Verbele neregulate, particulele, propositiunea simpla si compusa; traducere din Chrestomatia lui Niceforu. Prof. supl. I. Popea.

Magiar'a 2 ore: Dupa manualulu lui Töpler partea I, formele cu exercitii practice. Prof. supl. I. Ionasiu.

Frances'a 2 ore: Vedi Despartimentulu II la gimn.

Geografi'a 1 ora: Geografia politica a Austro-Ungariei si a Germaniei. Prof. prov. I. Scurtu.

Istori'a 3 ore: Dupa manualulu de Dr. N. Popu. Istoria evulu vechiu si evulu mediu pana la cruciate. Prof. prov. I. Scurtu.

Aritmetic'a 4 ore: Dupa Mocnik: Cele 4 specii cu marimi algebraice, potentie, radacini, raporturi si proportiuni, regula de tri simpla si compusa, calcululu de interese, regula societatii, regula catenara, calcululu de terminu, de mijlocu, de alegatiune; ecuatiuni de gradulu I. cu o necunoscuta. Prof. prov. Ios. Maximu.

Geometri'a 3 ore dupa Mocnik: Aplicarea congruentii figuriloru, triunghiurile asemenea, suprafatia poligoneloru, cerculu, suprafatia si cuprinsulu cubicu alu corpuriloru. Prof. prov. Ios. Maximu.

Istori'a naturala 2 ore: Mineralogia dupa Rothe. Prof. prov. Ios. Maximu.

Fisica 3 ore: dupa Schabus. Calitatile generale ale corpuriloru, caldura, elementele Chemiei, Statica. Prof. prov. Ios. Maximu.

Desemnulu linearu 6 ore: Formele mai complicate dupa modelele lui Hermes, Roller si Herdtle: ornamente, flori si capete in contura, si parte umbrite; desemnarea corpuriloru geom. in proiectiune verticala si horisontala, construirea elipsei, parabolei, hiperbolei, cicloideloru si altoru linii curbe. Prof. prov. Ios. Maximu.

Gimnastic'a 2 ore sub conducerea prof. supl. Dr. N. Popu.

5. Societatea de lectura a scolariloru dela gimnasiu si scola comerciala.

Scolarii Gimnasiulu superioru impreuna cu cei din clasa IV si din clasa I si II comerciale intretinuro si in anulu acesta societatea de lectura. Siedintiele au fostu regulate pe fiecare septimana odata sub presiedintia Prof. Ionu C. Tacitu. Aci s'au cititu si reprodu su oralu bucati alese din mai multi autori; s'au declamatu din poctii cei mai insemnati mai multe piese; s'au censuratu mai multe teme libere elaborate de studinti; s'au discutatn cateva cestiuni controversate. Alora de acestea societatea a facutu colectiuni din litera-

tura populara: basne, traditiuni, superstitiuni, descriptiuni de morale nationale, despre ele, ursitori, vrajitori etc. colinde, cantece populare, strigari, descantece; ghicituri, proverbe, anecdote; fragmentari si intortochiari de limba.

Biblioteca s'a mai adausu prin donatiuni dela membri. Cea mai frumoasa dotatiune s'a facutu anse de Dómna Basile Oroianu pentru care societatea i aduce multiamirile sele cele mai ferbiuti.

6. Stipendistii.

1) Nicolau Piltia din cl. VII. gimn. a primitu stipendiu erariulu de 60 fl. v. a.

2) Simionu Dragomiru din cl. V. gimn. a primitu stipendiu de 50 fl. v. a. din fondatiunea Mogaiana a Archidiecesei nóstre gr. or. din Transilvania.

3) Maximilianu Receanu din cl. III. gimn. a primitu stipendiu de 160 fl. v. a. din fondulu erarialu pentru copii functionariloru militari.

4) Nicolau Trandaburu din cl. II. reala a primitu stipendiu de 50 fl. v. a. din fondulu Asociatiunii Transilvane pentru literatura si cultura poporului romanu.

5) Alessandru Dogariu din cl. II. reala a primitu stipendiu de 50 fl. v. a. din fondulu Asociatiunii Transilvane pentru literatura si cultura poporului romanu.

7. Premiatii.

S'au premiatu la finea anului scol. 187°/₁.

Din cl. VII. gimn. R. Corvinu, N. Piltia, E. Manole si M. Savulescu.

Din cl. VI. g. I. Vinesiu, R. Popea si G. Ocaciu.

Din cl. V. g. S. Dragomiru, C. Popu si L. Massimilianu.

Din cl. IV. g. N. N. Popa, N. S. Popa, C. Popasu si St. Bobancu.

Din cl. III. g. St. Valeanu, G. Moianu, V. Cranga, St. Nistoru, Ios. Massimilianu si N. Colciagu.

Din cl. II. g. A. Ghica, C. Ghica, I. Herda, I. Vijca, Lupea si Marinescu.

Din cl. I. g. I. Curta, A. Bunea, I. Barbucu, I. Petcu, A. Cocosiu si I. Craioveanu.

Din cl. II. com. I. Dobreanu, N. Florianu, R. Petricu si R. Balasiu.

Din cl. II. reala I. Góga, N. Trandaburu, A. Alessandru Dogariu si A. Vinesiu.

Din cl. I. reala Manole si A. Bersanu.

Nota. Cartile, cu care s'au premiatu accesti scolari au fostu parte mare daruite de D. I. B. Popu, caruia i se aduce pe calca aceasta multicennita in numele Institutului.

D. SCÓL'A NORMALA (PRINCIPALA).

Patru clase pentru baeti si patru pentru baete.

a) In clasele normale se propunu obiectele:

Religiunea,
Esercitiu intuitive,
Cetirea si scrierea romana,
Cetirea si scrierea germana,
Gramatic'a romana,
Gramatic'a germana,
Aritmetic'a,
Geografi'a si Istori'a patriei,
Cunoscintie din Istori'a nat.,
Caligrafi'a,
Cantari,
Gimnastic'a.

b) Invetiatori in clasele de baeti sunt:

G. Belissimu,
D. Cioflecu,
I. Dobreanu,
I. Peligradu,
G. Ucenescu invat de cantari.

c) Invetiatori in clasele de baete:

in cl. I. I. Dima.

in cl. II. G. Urdea.

in cl. III. D. Domnisoru.

in cl. IV. Dr. I. Mesiota a propusu:

Religiunea,

Aritmetic'a,

German'a,

St. Iosiffu a propusu Geografi'a si Istori'a,

Roman'a,

Istori'a naturala.

I. Stinghe a propusu Limb'a francesca.

Dupa prandiu 2—6 invétia in cl. IV. de fete Domnisorá Carolina N. Teclu totu felulu de lucruri de mana.

8. Numerulu scolariloru in an. scol. 187°/₁.

Clas'a	Dupa religione		Romani	Dupa tiéra.		Au parasitu scola in de- cursulu anului	S'au aflatu la finea anului scol.	Privatisti
	ortodocsi orientali	greco- catolici		din mo- narchia	din Ro- mania			
VIII. g.	7	2	9	9	—	—	9	2
VII. g.	9	—	9	8	1	1	8	1
VI. g.	8	1	9	9	—	3	6	—
V. g.	13	—	13	13	—	1	12	—
IV. g.	19	—	19	17	2	—	19	—
III. g.	21	2	23	19	4	2	21	—
II. g.	37	1	38	30	8	2	36	1
I. g.	41	1	42	34	8	3	39	—
II. c.	4	—	4	4	—	—	4	—
I. c.	7	—	7	7	—	1	6	—
II. r.	11	2	13	11	2	—	13	1
I. r.	11	1	12	8	4	3	9	—
IV. n.	56	2	57	51	7	—	58	—
III. n.	71	4	74	72	3	2	73	—
II. n.	60	1	60	58	3	3	58	—
I. n.	115	2	115	114	3	1	116	—
IV. fete	13	—	13	13	—	—	13	—
III. fete	10	2	11	11	1	—	12	—
II. fete	24	3	27	27	—	2	25	—
I. fete	64	—	64	63	1	6	58	—
Summa	601	24	625	578	47	30	595	5

Nota. In numerulu de 24 se socoteste: 1 reformatu, 1 luteranu si 2 romano-catolici.

Comparanduse numerulu scolariloru inscriși in anulu acesta scol. adeca 625 cu numerulu scolariloru inmatriculati in anulu scol. 18⁶⁹/₇₀ adeca 628 resulta unu scadiamentu de 3 peste totu.

9. Mediele de invetiamentu.

a) Biblioteca

a sporitu in an. scol. 187°/₁ prin daruire cu:

- 1) Scriptores historiae romanae ed. Casp. Hauresio, Heidelberg. 3 vol. mari daruitu de I. Lengeru.
- 2) Poesii de I. Grozescu 1 vol. daruitu de autorulu.
- 3) Tractatu complectu de economia politica de I. Stratu 1 vol. daruitu de autorulu.

- 4) Balade populare romane de M. Pompiliu 1 br. daruite de B. Baiulescu.
- 5) Analele statistice ale Romaniei pe anulu 1867 1 vol. daruitu de ministeriulu Instr. publ. din Romania.
- 6) 14 tabele cu forme grafice ale partiloru de plante daruite de ved. Elisa V. Oroianu.
- 7) Programa generala de elevii premiati in Bucuresti in 1869/70 1 br. daruita de ministeriulu Instr. publ. din Romania.
- 8) Clotilda si Egmont rom. de Negulici si vocabularu romanu totu de acesta 2 vol. daruitu de Dr. Ganescu.
- 9) Természettudományi közlöny szerkeszti Szily Kálmán 1870. II. kötet 8 br. daruitu de Directiunea suprema de scóle din Transilv.
- 10) Judanii si statulu germanu 1 br. daruitu de autorulu.
- 11) Natura, jurnalul de sc. naturale an. 5. si 6. 2 vol. daruite de Aranescu.
- 12) Verhandlungen der sächs. Nations-Universität in den Jahren 186¹/₂. 1863, 186⁵/₆, 186⁷/₈, 5 br. daruite de Universitatea nationala din Sibiu.

Din partea on. Redactiuni respective cu:

- 13) Romanulu pe an. 1871.
- 14) Convorbiri literare an. V. de I. Negruzzi.
- 15) Albina red. de I. Babesiu pe an. 1871.
- 16) Familia red. de I. Vulcanu pe an. 1871.
- 17) Gura Satului red. M. Stanescu pe an. 1871.
- 18) Transilvania red. de G. Baritiu.
- 19) Schul- und Kirchen-Bote für das Sachsenland v. F. Obert. 1871.
- 20) Semenatorulu din Barladu pe an. 1871.

Prin cumparare:

- din ajutoriulu de 50 fl. v. a. datu pe totu anulu de Ecs. sa Mitropolitulu A. B. de Siaguna:
- 21) Neue Jahrbücher für Philologie u. Pädagogik v. Fleckeisen 1871.
 - 22) Zeitschrift für das Gynnasialwesen herausg. von Bonitz, Jacobs und Rühle. 1871.
 - 23) Zeitschrift für die österr. Gymnasien. 1871.
 - 24) Reform von F. L. Schuselka. 1871.
 - 25) Zukunft 1871, cumperatu prin contribuirile profesoriloru.
 - 26) Lehre der Perspective v. G. Berger, cumparata.

Biblioteca scólei normale

s'au inmultitu prin daruire cu:

- 1) Protocólele siedintieloru sinodului eparchialu din Caransebesiu daruite de Il sa I. Popasu.
- 2) Aritmetica lui L. B. Francoeur daruitu de Ios. Baracu.
- 3) Protocolulu Congresului nat. bis.rom. din 1870, daruitu de Ios. Baracu.
- 4) Actele Asociatiunii Transilvane din an. 1862 - 1866.

- 5) Revista stientifica, diuaru pentru sc. nat. si fisice, daruite de Redactiune.
- 6) Anteaia carte de lectura de I. Popescu, daruitu de autorulu.
- 7) Dictionarulu rom. lat. si ung. de I. Bobu, daruitu de M. Comsia.
- 8) Manualu de limba germana de I. Dorca, daruitu de autorulu.
- 9) Positiones de jure civitatis de C. Martin, daruitu de G. Urdea.
- 10) Carta principatelor unite de Antoniu, daruita de I. Davidescu.
- 11) Plastischer Schulatlas de A. Ravenstein, daruitu de G. Ucenescu.

b) Cabinetulu Zoologicu.

- 1) 5 tabele mari de parete din ist. nat., cumparate.
- 2) O ghionoe pestritia prep., daruita de N. Baboianu.
- 3) O brósca tiestósa in spirt., daruita de I. B. Popu.

c) Cabinetulu fisicu-chemicu

prin cumparare:

1) O cumpana Mohrica pentru greutatea spec., 2) Unu goneoniétru dupa Hany; 3) Cleste de turmalin cu 2 obiecte; 4) Aparatu la figurile de sunetu ale lui Chladny; 5) Aparatu acústicu cu clopotu la pumpa de aeru; 6) Columna Zombonica cu condensatoru; 7) Aparatu la teoria despre estinderea metaleloru si 8) Crioforu dupa Wollaston.

Prin daruire din partea D-lui I. B. Popu:

9) Aparatele cele mai necesare pentru unu micu laboratoriu chemicu.

d) Cabinetulu matematico-geometricu

prin cumparare:

1) Vorlagen-Werk für Elementar-Unterricht im Freihandzeichnen von Ed. Herdtle; 2) Modele de desemnu de Högel si 3) Hermes' Zeichenschule.

e) Cabinetulu numismaticu.

1) 1 numu de argintu cu inscrp. lui Dionysios si 5 numi de arama daruiti de ved. Elisa V. Oroianu. 2) 1 numu de argintu holandezu din an. 1792 daruitu de N. Mihaltianu. 3) 1 numu de argintu austriacu din 1795 daruitu de Ios. Maximu.

Pentru scóla normala a daruitu Dlu C. Manciu 30 bucati de mineralo si 40 bucati de molusca acephala si cephalophora petrificate, si Dlu G. Ucenescu 1 cuba de piatra nesipósa.

10. Testatiune facuta in folosulu scóloru.

Reposatul in Domnulu, negutiatoru brasioveanu Stefanu Sotiru a testatu fiindu inca in viatia in folosulu gimnasiului suma de 1000 fl. v. a. — Corpulu profesoralu plinu de recunoscintia catra acestu binefacatoru alu scóloru a insocitu impreuna cu intréga junime studiósá osamintele reposatului in $\frac{9}{21}$ Noemvrie 1870 pana la locul de repausu, cara numele lui s'a petrecutu spre eterna memorie in analele gimnasiului.

MULTIAMITA PUBLICA.

Aducêndu in numele Institutului adenca multiamita Inalteloru Camere legiuitoare din Austro-Ungaria si Romania, inclitei Universitati nationale din Sibiu, precumu si Ess. Sale D. Mitropolitu A. B. de Siaguna, multu meritatoru binefacatori si tuturoru on. DD. care au contribuitu intr'unu modu séu altulu la sustinerea si inflorirea acestoru Scóle nationale, ei rogamu in numele omenimei in genere si in numele natiunei romane in specie, sa nu'si detraga nici de aci inainte binefacetórele loru jertfe aduse pe acestu altariu sacru alu luminarii spiritului si alu culturei animei.

11. Schimbări in corpulu profesoralu.

In anulu acesta scol. s'au facutu in corpulu profesoralu urmatórele schimbări:

a) In siedintia delegatiunii scolare din Septemvrie 1870 s'a alesu si s'a intaritu prin hartia consistoriala ddto 1870. Nr.

ca Directoru la acestu gimnasiu fostulu Conrectoru Dr. I. G. Mesiota, incredintianduise Directiunea si la scóla comerciala si reala.

b) Reposandu in $\frac{3}{15}$ Oct. 1870 dupa unu serviciu de 25 de ani la aceste scoli meritatululu prof. Vasilie Oroianu s'a alesu ca prof. supl. pentru anulu acesta scol. parochulu Nicolae Mihaltianu.

c) Pentru completarea de 12 prof. la gimnasiu s'a alesu prin concludu de catra delegatiunea scolara si s'a aprobatu de catra venerabilulu Consistoriu scol. archidieceasanu ca prof. prov. de filologia clasica la gimnasiu Domulu I. C. Tacitu, absolutu dela facultatea de lettere din Bucuresei si fostu prof. in Romania, si s'a introdusu in clas'a in 3. Sept. 1870.

d) La scóla comerciala si reala s'a alesu in urma concursului escriu de delegatiunea scolara, si s'a 'ntaritu de venerabilulu Consistoriu scol. archidieceasanu ca prof. prov. de limba romana si francesca D. Ioanu Stinghe absolutu dela facultatea de literé din Bucuresei si fostu prof. in Romania, si s'a introdusu in clasa de Directiune in 3. Sept. 1870.

e) La scóla reala si comerciala s'a alesu in urma concursului escriu de delegatiunea scolara si s'a aprobatu de venerabilulu Consistoriu archidieceasanu ca prof. prov. de Geografia si Istoria univ si comerciala D. Ioanu Scurtu absolutu de filosofia la universitatea din Viena, si s'a introdusu in clasa in 3. Sept. 1870.

f) S'a denumitu la scóla comerciala de prof. ordinariu D. Nicolae G. Orgidanu fostu pana in anulu acesta prof. provisoricu.

g) In 1. Februarie 1871, s'a introdusu musica vocala la gimnasiu, scóla comerc. si reala, denuminduse de instructoru prov. D. I. Hedvig.

12. Date mai momentóse din Chronica Gimnasiului.

a) In 27. Sept. 1870 s'a serbatu serbatórea S. Sofii, patróniei a acestoru scoli, luandu parte intréga junime studiósá, corpulu profesoralu, Eforia scolara si unu publicu numerosu, intre care D. vicaru mitropolitanu Nicolae Popea. Cuventarea de festivitate a tienutu'o Directorulu Dr. I. Mesiota vorbindu despre tema: „In ce consta adeverata cultura a spiritului si cum se nobilitédia inima?“

b) In $\frac{5}{17}$ Sept. 1870 corpulu prof. dinpreuna cu intreaga junime studiósá insocira remasitiile pamentesti ale reposatului prof. V. Oroianu la locul de repausu.

c) In 30. Noemv. 1870 diua S. Apostolu Andreiu, s'a serbatu onomastica Ess. Sale Andreiu Br. de Siaguna, supremului Inspectoru scolaru. Scolarii impreuna cu corpulu profesoralu asistara la S. Liturgia si la rugaciunile indreptate pentru parintele Metropolitu, éra corpulu prof. dede espresiune simtiemintelu sale inaintea D-lui protopopu Ios. Baracu.

d) Cu inceputulu lunei Decemvrie 1870 s'a deschisu din partea corpului prof. 3 cursuri de invetiamentu pentru adulti, care a duratu pana la finea lui Maiu 1871.

13. Implinirea datorintieloru crestinesci.

Duminecele si la serbatorile imperatesci se aduna la $8\frac{1}{4}$ deminétia toti scolarii dela Gimnasiu si dela Scól'a comerc. si reala si de aci, dupa cetirea catalogului si dupa esplicarea Evangheliei dilei, mergu la 9 óre la biserica insociti de catichetu si de unulu dintre profesori. De trei ori in ecele trei posturi mari s'au marturisu si cuminecatu toti scolarii de legea nóstra.

14. Esamenele publice la finea an. scol. 187%,.

a) Esamenele publice s'au tienutu in tóte clasele sub presidiulu S. Sale par. protopopu Ios. Baracu dela 21—26. Iunie incl. s. v.

b) Esamenula de maturitate din anulu acesta s'a tienutu in 28. Iunie s. v. totu sub presidiulu Dlui protopopu. — Dintre 11 maturisanti anuciati, intre carii au fostu doi privatisti s'au dechiaratu deplinu maturi: Nicolae Galea, Ioanu Popasu, Iosifu Popescu si Nicolae Motocu; maturi: Ioanu Carstocca, Victoru Popea, Victoru Dogariu, Nicolae Pitisiu, Iosifu Popu si Ioanu Socaciu, cara unulu s'a respinsu pe unu anu.

15. Feriele cele mari.

Conformu normativelor si usului duréza dela 1. Iuliu pana la 31. Augustu s. v.

INSCIINTIARE.

Anulu scolasticu 187¹/₂ incepe la tóte scólele romanesci gr. or. din Brasiovu cu 1. Septembrie 1871 s. v. — Cu inceputulu acestui an. scol. se deschide si Clas'a III. comerciala si Cl. III. reala. Parintii, care dorescu a da pe copiii loru la aceste scoli, sunt poftiti a se presenta cu fii séu ficele loru in cancelari'a Directiunei in dilele de 29. Augustu pana incl. 2. Sept. s. v. in órele dela 9—12 a. pr. Pe langa atestatulu scol. din anulu ultimu elevii sa fie provediuti cu carte de botezu si de altuitu, sa depuna didactrulu prescrisu pe anulu intregu, éra cei ce se inmatriculéza pentru prima data aci si 2 fiorini tacs'a de primire. De didactru se scutescu pe langa carte de paupertate numai scolari, care au avutu in sem. ultimu calcululu de clas'a prima cu Eminentia.